

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO IN
OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE

Anamarija ŠEGINA

PERSPEKTIVA UPRAVLJANJA GOZDARSKIH KOČ
V JULIJSKIH APAH

DIPLOMSKO DELO

Visokošolski strokovni študij

Ljubljana, 2008

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO IN OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE

Anamarija ŠEGINA

**PERSPEKTIVA UPRAVLJANJA GOZDARSKIH KOČ
V JULIJSKIH ALPAH**

DIPLOMSKO DELO
Visokošolski strokovni študij

**THE FUTURE OF FOREST COTTAGE MANAGEMENT
IN THE JULIAN ALPS**

GRADUATION THESIS
Higher professional studies

Ljubljana, 2008

Diplomsko delo je zaključek visokošolskega strokovnega študija gozdarstva. Opravljeno je bilo na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

Komisija za študijska in študentska vprašanja Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire BF je 25. 8. 2008 sprejela temo in za mentorja diplomskega dela imenovala prof. dr. Andreja Bončino, za somentorja doc. dr. Janeza Pirnata, za recenzentko pa prof. dr. Majdo Černič Istenič.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik:

Član:

Član:

Datum zagovora:

Diplomsko delo je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisana se strinjam z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddala v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Anamarija Šegina

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Vs
DK	GDK 382.7(497.4)(243.3)(043.2)=163.6
KG	gozdarske koč/nelesne funkcije gozda/upravljanje s kočami/Julijske Alpe/gozdni prostor/
AV	ŠEGINA, Anamarija
SA	BONČINA, Andrej (mentor)/PIRNAT, Janez (somentor)
KZ	SI-1000 Ljubljana, Večna pot 83
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire
LI	2008
IN	PERSPEKTIVA UPRAVLJANJA GOZDARSKIH KOČ V JULIJSKIH ALPAH
TD	Diplomsko delo (Visokošolski strokovni študij)
OP	VIII, 45 str., 3 pregl., 14 sl., 27 vir.
IJ	sl
JI	sl/en
AI	Diplomska naloga predstavlja predlog celovitega koncepta upravljanja gozdarskih koč v Julijskih Alpah. Danes gozdarske koč namreč ne služijo več bivanju gozdnih delavcev ter shranjevanju orodja in opreme. Njihov pomen se je povsem spremenil in tako dobivajo nove vloge v gozdnem prostoru. Te so povezane predvsem z nelesnimi funkcijami gozda, kot so turistična, rekreativna, izobraževalna in zdravstvena vloga. Gozdarske koč so v Julijskih Alpah različno ohranjene in izkoriščane. Opravljen je bil njihov popis in na podlagi njihovih značilnosti in današnjih trendov so bile predlagane nove dejavnosti za vsako posamezno koč. Nove dejavnosti sledijo tudi določenim ciljem. Smiselno je namreč vzpostaviti ekonomično upravljanje s kočami, poleg tega pa preko različnih oblik izobraževanja v kočah prispevati k popularizaciji gozdarstva.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN Vs

DC FDC 382.7(497.4)(243.3)(043.2)=163.6

CX forest cottages/non-wood forest functions/forest cottage management/Julian Alps/forest

AU ŠEGINA, Anamarija

AA BONČINA, Andrej (supervisor)/PIRNAT, Janez (co-supervisor)

PP SI-1000 Ljubljana, Večna pot 83

PB University of Ljubljana, Biotechnical faculty, Department of forestry and renewable forest resources

PY 2008

TI THE FUTURE OF FOREST COTTAGE MANAGEMENT IN THE JULIAN ALPS

DT Graduation thesis (Higher professional studies)

NO VIII, 45 p., 3 tab., 14 fig., 27 ref.

LA sl

AL sl/en

AB The thesis proposes an overall concept for forest cottage management in the Julian Alps. Nowadays, forest cottages are no longer used by forestry workers for their lodging or storage of tools and equipment. Their purpose has changed completely, as they have acquired new roles in the forestry domain. These pertain to forest functions other than wood exploitation, such as touristic, recreational, educational and health-related roles. Forest cottages in the Julian Alps are preserved to a various degree and are used in a variety of ways. We made an inventory of the cottages and suggested a new purpose for every single one on the basis of its characteristics and present trends. We pursued some specific goals: to contribute to economical management of forest cottages and to promote forestry in general by various forms of educational activities in the cottages.

KAZALO

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA	III
KEY WORDS DOCUMENTATION	IV
KAZALO	V
KAZALO PREGLEDNIC	VII
KAZALO SLIK	VIII
1 UVOD	1
2 NAMEN	2
3 OBJEKT RAZISKAVE	2
4 METODE DELA	5
4.1 PRIDOBIVANJE PODATKOV	5
4.2 ANALIZA IN PRIKAZ PODATKOV	5
4.3 PARTICIPACIJA	6
5 REZULTATI	6
5.1 PODROBEN PREGLED STANJA GOZDARSKIH KOČ	6
5.1.1 Gozdarska koč na Mrzlem studencu	6
5.1.2 Gozdarska koč v Kranjski dolini	8
5.1.3 Gozdarska koč v Krmi	9
5.1.4 Gozdarska koč na Mežakli - menza	10
5.1.5 Gozdarska koč na Mežakli - pisarna	12
5.1.6 Gozdarska koč na Mežakli – skladišče	13
5.1.7 Gozdarska koč v Radovni	15
5.1.8 Gozdarska koč na Bitenjski planini	16
5.1.9 Gozdarska koč Rovtarica	17
5.1.10 Gozdarska koč na Naklovi glavi	19
5.1.11 Gozdarska koč na Planini Mikulovica	20
5.1.12 Gozdarska koč v Vratih	22
5.1.13 Gozdarska koč na Polevcu	23
5.2 OCENA STANJA GOZDARSKIH KOČ	24
5.3 VPLIVNI DEJAVNIKI	25
5.4 OSREDNJI TRENDI	27
5.5 IZDELAVA SWOT ANALIZE TER OBLIKOVANJE CILJNIH SKUPIN	27

5.6	KONKRETNI PREDLOGI KOT OSNOVA NOVE DEJAVNOSTI	29
5.7	PREDLAGANE DEJAVNOSTI.....	30
5.7.1	Dejavnosti, povezane z gozdarstvom	30
5.7.2	Druge dejavnosti	31
5.8	DEJAVNOSTI PO GOZDARSKIH KOČAH.....	34
5.8.1	Gozdarska koča na Mrzlem Studencu	35
5.8.2	Gozdarska koča Kranjska dolina.....	35
5.8.3	Gozdarska koča v Krmi	36
5.8.4	Gozdarska koča na Mežakli - menza.....	36
5.8.5	Gozdarska koča na Mežakli - pisarna.....	36
5.8.6	Gozdarska koča na Mežakli - skladišče.....	37
5.8.7	Gozdarska koča v Radovni	37
5.8.8	Gozdarska koča na Bitenjski planini	37
5.8.9	Gozdarska koča Rovtarica	38
5.8.10	Gozdarska koča na Naklovi glavi	38
5.8.11	Gozdarska koča na Planini Mikulovica	39
5.8.12	Gozdarska koča v Vratih	39
5.8.13	Gozdarska koča na Polevcu	39
6	RAZPRAVA.....	39
6.1	REKREACIJSKA INOVACIJA: ALMLIESL.....	40
6.2	SKLEP.....	42
7	VIRI.....	43

ZAHVALA

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Seznam gozdarskih koč.....	3
Preglednica 2: Popisni list za opis gozdarskih koč.....	5
Preglednica 3: Stanje infrastrukture.....	25

KAZALO SLIK

Slika 1: Območje OE Bled ter lokacije gozdarskih koč (Merilo 1:400.000).....	3
Slika 2: Gozdarska koča na Mrzlem studencu (Šegina, 2008).....	6
Slika 3: Gozdarska koča v Kranjski dolini (Šegina, 2008).....	8
Slika 4: Gozdarska koča v Krmu (Šegina, 2008).....	9
Slika 5: Gozdarska koča na Mežakli – menza (Šegina, 2008).....	10
Slika 6: Gozdarska koča na Mežakli – pisarna (Šegina, 2008).....	12
Slika 7: Gozdarska koča na Mežakli – skladišče (Šegina, 2008).....	13
Slika 8: Gozdarska koča v Radovni (Šegina, 2008).....	15
Slika 9: Gozdarska koča na Bitenjski planini (Šegina, 2008).....	16
Slika 10: Gozdarska koča Rovtarica (Šegina, 2008).....	17
Slika 11: Gozdarska koča na Naklovi glavi (Šegina, 2008).....	19
Slika 12: Gozdarska koča na planini Mikulovica (Šegina, 2008).....	20
Slika 13: Gozdarska koča v Vratih (Šegina, 2008).....	22
Slika 14: Gozdarska koča na Polevcu (Šegina, 2008).....	23

1 UVOD

Gozdarske kočice so ostanek preteklega načina gospodarjenja v gozdovih in danes predstavljajo gozdarski objekt kulturnega pomena. Ohranjanje kulturne dediščine pa ni vedno enostavno, saj pogosto izginja kar pred našimi očmi.

Gozdarske kočice so se pojavile v gozdovih takoj, ko se je intenzivnost izkoriščanja gozdov povečala, to je od prve polovice 20. stoletja. Od takrat pa vse do približno 1975 so bile namenjene gozdnim delavcem za bivanje med delom ter za shranjevanje orodja in opreme. Nato pa se je omrežje gozdnih cest počasi zgostilo, v oddaljenih gozdovih se je pridobivanje lesa opustilo, poleg tega pa se je povečala želja po izboljšanju delovnih pogojev z vožnjo iz delovišča domov (Mlekuž, 2003). Danes se je pomen gozdarskih koč že povsem spremenil in dobivajo nove vloge, na primer v turistični dejavnosti. Ker ponavadi ne obstajajo resni načrti za njihovo upravljanje, pogosto tudi propadajo ali pa so lastniku prej v breme kot v korist. Zastavlja se vprašanje, kako v prihodnje ravnati z njimi.

Objektom je najlažje zagotoviti prihodnost preko novih rab, torej ponovne osmislitve v času in prostoru. Če želimo zagotavljati trajnost v gozdu, moramo to početi z vsemi elementi, ki se v njem nahajajo, tudi z gozdarskimi kočami. V gozdovih, ki so pod močnim vplivom človeka, je ves čas potrebno ohranjati določen nadzor pa četudi posredno. Danes je to, v razcvetu gorskega turizma in rekreacije ter drugih neproizvodnih funkcij gozda, še toliko bolj pomembno, saj imajo te panoge ponekod že skoraj tako velik vpliv na gozdove kot pridobivanje lesa. Z usmerjanjem obiskovalcev, z določeno ponudbo ter nenazadnje z novimi prihodki si gozdarski sektor preko gozdarskih koč lahko zagotovi bolj aktivno vlogo v gozdu.

Literature o gozdarskih kočah pri nas ni lahko najti; objave najdemo v redkih člankih (Mlekuž, 2003). Je pa zato veliko več objav, kjer lahko beremo o novih trendih in vsebinah v naravi, torej tudi v gozdnem prostoru. Popp (2007) tako trdi, da se Alpam odpirajo nove razvojne možnosti z naraščajočim zanimanjem za duhovne oblike preživljanja počitnic v naravi, pri katerih so glavni elementi osmislitev, ponotrzanjenost in duševni mir. Nekaterim je pravi čar preživljanja časa le ob osnovnih življenjskih sredstvih – vodi iz izvira, toploti drv in svetlobi sveč. Po drugi strani so v ospredju tudi visoko kakovostna regionalna kulinarika, dobro počutje, zdravje, aktivno preventivno delovanje, rekreacija ali odkrivanje samega sebe. Vse to nudi možnosti za nove turistične proizvode. Naslednja perspektivna oblika turistične

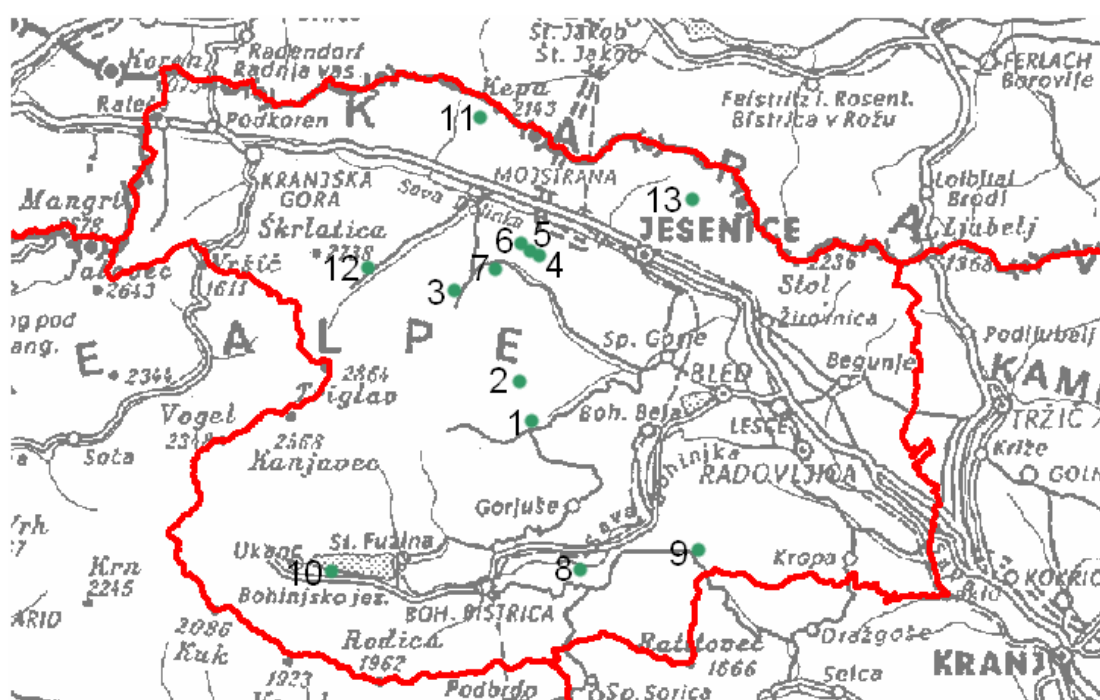
ponudbe je sestavljena ponudba potovanj z izobraževalnimi vsebinami ali vsebinami dopolnilnega izobraževanja, jezikovna potovanja otrok in staršev ali arhitekturni safariji (Popp, 2007). Turizem pozimi zaradi pomanjkanja snega že išče nove vsebine, po drugi strani so poletja vse bolj vroča in namesto počitnic na morju se vse več ljudi odloča za obisk višje ležečih hladnejših predelov, kjer lahko vsak najde aktivnost zase. V alpskem prostoru torej že obstaja vrsta zanimivih alternativnih oblik ponudbe, ki jih je še mogoče razvijati (Popp, 2007). Turizem pa je seveda le ena izmed možnih usmeritev nove dejavnosti.

2 NAMEN

Namen diplomske naloge je na primeru izbranih gozdarskih koč ugotoviti njihovo stanje in značilnosti ter predlagati celovit koncept za mnogonamensko upravljanje koč skupaj z razvojem novih dejavnosti.

3 OBJEKT RAZISKAVE

Naše delo smo omejili na koč, ki se nahajajo na območju Območne enote Bled Zavoda za gozdove Slovenije in so v njihovi lasti. Območna enota Bled obsega 101.566 ha, od tega 70.239 ha pokrivajo gozdovi, tako da znaša gozdnatost območja 69 % (O območju ..., 2005). Po Gozdnogospodarskem načrtu za blejsko območje 2001-2010 je delež zasebnih gozdov znašal 53,4 %, državnih 40,8 %, občinskih 1,6 % ter gozdov drugih pravnih oseb 4,2 %. Večina območja je zavarovanega, gre za območja Triglavskega narodnega parka in Nature 2000 (Atlas ..., 2007). Smernice gospodarjenja postavlja tudi Alpska konvencija, ki teži h konkretiziranju idej o trajnostnem razvoju turizma v alpskem prostoru. Gre za področja prostorskega urejanja, uvedbe mirnih con in spodbujanje sonaravnega podeželskega turizma (Po trnovi ..., 2007).

Slika 1: Območje OE Bled ter lokacije gozdarskih koč (Merilo 1:400.000)

Preglednica 1: Seznam gozdarskih koč

Št.	Gozdarska koč	Območje Krajevne enote	Naslov
1	Na Mrzlem Studencu	Pokljuka	Krnica 87, 4247 Zgornje Gorje
2	V Kranjski dolini	Pokljuka	Zg. Gorje 93, 4247 Zgornje Gorje
3	V Krmi	Pokljuka	Radovna 22, 4247 Zgornje Gorje
4	Na Mežakli - menza	Pokljuka	Sp. Gorje 188, 4247 Zgornje Gorje
5	Na Mežakli - pisarna	Pokljuka	Sp. Gorje 189, 4247 Zgornje Gorje
6	Na Mežakli - skladišče	Pokljuka	Sp. Gorje 189, 4247 Zgornje Gorje
7	V Radovni	Pokljuka	Radovna 18a, 4247 Zgornje Gorje
8	Na Bitenjski planini	Bohinj	Nomenj 60, 4264 Bohinjska Bistrica
9	Rovtarica	Bohinj	Nemški Rovt 38, 4264 Boh. Bistrica
10	Na Naklovi glavi	Bohinj	Ukanc 2, 4265 Bohinjsko jezero
11	Na Planini Mikulovica	Jesenice	Nima hišne številke.
12	V Vratih	Jesenice	Triglavska c. 73, Mojstrana
13	Na Polevcu	Jesenice	Ni podatka.

Čeprav so gozdarske koč, ki jih obravnavamo, večinoma zidane, obstajajo ali so obstajale tudi koč iz drugih gradbenih materialov, ki so bili na voljo v neposredni bližini postavljanja koč (Mlekuž, 2003). Lubarce so se gradile na samih deloviščih. Ogrodje je bilo iz okroglic, stene in streha pa iz lubja. Obstale so eno sezono, zgradili so si jih sekači sami, preden so začeli s posekom. Brunarice so bile po kvaliteti gradnje že boljše od lubarc in grajene za daljšo dobo. Temelji so bili iz kamna ali betona, pokrite pa so bile z lubjem ali skodlami. Če ni bilo v bližini studenca, so delavci izdoblili leseno korito za zbiranje deževnice. Postavljene so bile na deloviščih. Iz brun pa so bile tudi logarnice oziroma gozdne koč (Černigoj in sod., 1989). Barake iz gradbenih elementov so se začele postavljati takoj po 2. svetovni vojni. V prvih takih na hitro postavljenih barakah so stanovali vojni ujetniki, postavljali pa so jih tudi za gozdne delavce. Najbolj razširjene so bile barake, zgrajene za gradbene delavce, ki so bile postavljene v bližini gradbišč novih cest. Barake so imele bolj kratko življenjsko dobo in so danes že zelo redke. Zidane stavbe so bile predvsem gozdarske hiše po revirjih in delavske hiše po večjih centrih.

Še nekaj let po vojni so delavci med delom še vedno bivali v gozdu. Zboljšanjem življenjskega standarda, z možnostjo zaposlitve ljudi v novo razvijajoči se industriji, z razvojem cestnega omrežja in z razvojem motorizacije pa se je kraj bivanja vedno bolj oddaljeval od gozda (delovišča) in se bližal večjim centrom, naseljem in mestom.

Stavbe so se med seboj razlikovale tudi na podlagi tega, kje so se nahajale. Na deloviščih so bile stavbe zgrajene sredi sečišč, na zgornji postaji žičnice ali ob trasi nove ceste. Šlo je za slabše stavbe – lubarce, brunarice ali barake, nikdar pa zidane. Bile so brez elektrike, največkrat tudi brez tekoče vode. Stavbe v večjih središčih so bile ponavadi na sedežu revirja. Manj kvalitetne in manj udobne stavbe po deloviščih so se sčasoma začele opuščati. Selitev v večja središča je bila ponavadi povezana z organizacijo menze. Nazadnje pa so se pojavile stavbe v naseljih (Černigoj in sod., 1989).

4 METODE DELA

4.1 PRIDOBIVANJE PODATKOV

Na samem začetku smo stopili v stik z Območno enoto Bled Zavoda za gozdove Slovenije, kjer smo osvetlili tematiko in se dogovorili za raziskovalni objekt. Nato smo pripravili popisni list (Preglednica 2) ter se lotili terenskega dela. To je vključevalo popis in fotografiranje vsake gozdarske koč in njene bližnje okolice, s čimer smo ugotovili trenutno stanje in rabo. Precej podatkov o gozdarskih kočah smo pridobili tudi iz popisa nepremičnin iz leta 2007 (Popis nepremičnin 2007). Terensko delo je trajalo od oktobra 2007 do julija 2008. V tem času smo sodelovali s posameznimi Krajevnimi enotami, ki so zadolžene za posamezne koč. Revirni gozdarji so bili tudi pozvani, da podajo svoje predloge.

Preglednica 2: Popisni list za opis gozdarskih koč

Naslov	Raba
Lokacija (GPS koordinate)	Moteči elementi v okolici
Nadmorska višina	Leto izgradnje
Katastrska občina	Etaže
Parcelna številka	Prostori po etažah
Dostopnost	Skupno število ležišč
Javni prevoz	Streha
Parkirno mesto	Fasada
Lastništvo okoliških gozdov	Nosilna konstrukcija
Površina parcele	Vrsta ogrevanja
Lega v prostoru	Pitna voda
Lega v TNP (Triglavskem narodnem parku)	Elektrika
Vremenske značilnosti	Telefon
Okolica (naravne in kulturne znamenitosti)	Kanalizacija
Uporaba OVE (obnovljivih virov energije)	Površina
Posebnosti	Pripadajoč objekt
Zgodovina	Ohranjenost (1 (zelo slaba) – 5 (zelo dobra))

4.2 ANALIZA IN PRIKAZ PODATKOV

Na podlagi značilnosti gozdarskih koč, ki smo jih ugotovili s popisom stanja, smo oblikovali predlog novih dejavnosti v gozdarskih kočah. Pri tem smo upoštevali tudi trende v turizmu, izobraževanju, rekreaciji in zdravstvu. Oblikovanje novih dejavnosti v kočah smo povezali z idejo poslovnega načrta, zato smo v rezultatih predstavili tudi nekatere njegove sestavine

(SWOT analizo, ciljne skupine, možna sodelovanja, človeške in finančne vire). Analizirali smo tudi primer inovacije na temo gozdarskih koč iz tujine.

4.3 PARTICIPACIJA

Pomemben del metod dela je predstavljala participacija Območne enote Bled. Izvedli smo zaključni sestanek, kjer smo predstavili naše izsledke, torej stanje in problematiko. Predstavili smo tudi naše ideje, poleg tega pa je bil naš namen dobiti odziv udeležencev. Sestanek smo imeli 28. julija 2008 v prostorih Območne enote Bled in je trajal eno uro. Prisotni so bili Andrej Avsenek (vodja Območne enote Bled), Bojan Bajželj (Območna enota Bled), Andrej Bončina (Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire), Blaž Černe (Območna enota Bled), Andrej Gartner (Območna enota Bled), Janja Globevnik (Krajevna enota Pokljuka), Janez Mertelj (vodja Krajevne enote Jesenice), Aleš Poljanec (Območna enota Bled), Anamarija Šegina (absolventka).

5 REZULTATI

5.1 PODROBEN PREGLED STANJA GOZDARSKIH KOČ

5.1.1 Gozdarska koča na Mrzlem studencu

Slika 2: Gozdarska koča na Mrzlem studencu (Šegina, 2008)

<i>Naslov</i>	Krnica 87, 4247 Zgornje Gorje.
<i>Lokacija (GPS koordinate)</i>	46°20'60", 13°59'11"
<i>Nadmorska višina</i>	1226 m (± 24 m)
<i>Katastrska občina</i>	2187
<i>Parcelna številka</i>	654/3
<i>Dostopnost</i>	Asfaltirana cesta po Pokljuki, makadam zadnjih 130 m. Pozimi prevozno.
<i>Javni prevoz</i>	Ne.
<i>Parkirno mesto</i>	cca. 5.
<i>Lastništvo okoliških gozdov</i>	Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov in Nadškofija.
<i>Površina parcele</i>	Zajema le območje koč.
<i>Lega v prostoru</i>	Ob robu gozda, na pobočju - jasi.
<i>Lega v TNP</i>	Da.
<i>Vremenske značilnosti</i>	Pozimi sneg od decembra do aprila.
<i>Okolica</i>	Pokljuka, visoka barja, smučišče, tekaške proge ...
<i>Uporaba OVE</i>	Peč Fröling na biomaso.
<i>Posebnosti</i>	Ni podatka.
<i>Zgodovina</i>	V enem delu koč je bilo vodstvo revirja in pisarna, v bivalnem delu pa so živele gozdarske družine.
<i>Raba</i>	Revirna pisarna, apartmaji.
<i>Moteči elementi v okolici</i>	Bližina ceste.
<i>Leto izgradnje</i>	1948, adaptirana v obdobju 1980-1988.
<i>Etaže</i>	2
<i>Prostori po etažah</i>	Klet: kurilnica, 4 prostori. Pritličje: predsoba, revirna pisarna, kuhinja, kopalnica, 3 apartmaji (vsak ima sobo za dve osebi in stranišče), skupna kuhinja. 1. nadstropje: 2 apartmaja (vsak ima sobo za dve osebi, balkon, kuhinjo, jedilni prostor, kopalnico).
<i>Skupno število ležišč</i>	10
<i>Streha</i>	Macesnove deske.
<i>Fasada</i>	Lesena in betonska.
<i>Nosilna konstrukcija</i>	Opeka - spodaj je koča zidana, zgoraj iz brun, severni del je podkleten.
<i>Vrsta ogrevanja</i>	Centralno ogrevanje.
<i>Pitna voda</i>	Iz rezervoarja (zgrajen 1962).
<i>Elektrika</i>	Iz omrežja (od 1953).
<i>Telefon</i>	Da.
<i>Kanalizacija</i>	Septična jama.
<i>Površina</i>	Pisarna 58,7 m ² , ostalo 95,1 m ² .
<i>Pripadajoč objekt</i>	Kozolec.
<i>Ohranjenost (I-5)</i>	4

5.1.2 Gozdarska koča v Kranjski dolini

Slika 3: Gozdarska koča v Kranjski dolini (Šegina, 2008)

<i>Naslov</i>	Zgornje Gorje 93, 4247 Zgornje Gorje
<i>Lokacija (GPS koordinate)</i>	46°22'1" 13°58'23"
<i>Nadmorska višina</i>	1283 m (± 12 m)
<i>Katastrska občina</i>	2187
<i>Parcelna številka</i>	658/18
<i>Dostopnost</i>	Dobra po makadamski cesti.
<i>Javni prevoz</i>	Ne.
<i>Parkirno mesto</i>	cca. 8 / avtobus.
<i>Lastništvo okoliških gozdov</i>	Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov.
<i>Površina parcele</i>	Ni podatka.
<i>Lega v prostoru</i>	Rob gozda.
<i>Lega v TNP</i>	Da.
<i>Vremenske značilnosti</i>	Alpska klima.
<i>Okolica</i>	Planina.
<i>Uporaba OVE</i>	Drva.
<i>Posebnosti</i>	Ni podatka.
<i>Zgodovina</i>	Koča je nekdanja logarnica, kjer so delavci spali.
<i>Raba</i>	Oddajanje.
<i>Moteči elementi v okolici</i>	Neposredna bližina ceste.
<i>Leto izgradnje</i>	1953
<i>Etaže</i>	2
<i>Prostori po etažah</i>	Klet: umivalnica, soba. Pritličje: kuhinja, skupni prostor, soba za 1 osebo, shramba, stranišče, veranda. 1. nadstropje: 2 sobi za dve osebi, ena soba za 6 oseb, soba.

<i>Skupno število ležišč</i>	11
<i>Streha</i>	Pocinkana pločevina.
<i>Fasada</i>	Delno oblečena z lesom.
<i>Nosilna konstrukcija</i>	Temelji iz kamna in betona, stene iz opeke.
<i>Vrsta ogrevanja</i>	Kamini po sobah na drva.
<i>Pitna voda</i>	Da - kapnica.
<i>Elektrika</i>	Da.
<i>Telefon</i>	Ne.
<i>Kanalizacija</i>	Septična jama.
<i>Površina</i>	86,9 m ² .
<i>Pripadajoč objekt</i>	Ne.
<i>Ohranjenost (1-5)</i>	2

5.1.3 Gozdarska koča v Krmi

Slika 4: Gozdarska koča v Krmi (Šegina, 2008)

<i>Naslov</i>	Radovna 22, 4247 Zgornje Gorje
<i>Lokacija (GPS koordinate)</i>	46°23'29" 13°54'56"
<i>Nadmorska višina</i>	929 m (±19 m)
<i>Katastrska občina</i>	2187
<i>Parcelna številka</i>	676/7
<i>Dostopnost</i>	Makadam, zadnjih 130 metrov do koče trenutno neprevoznih, sicer je cesta do koče.
<i>Javni prevoz</i>	Ne.
<i>Parkirno mesto</i>	cca. 3
<i>Lastništvo okoliških gozdov</i>	Skład kmetijskih zemljišč in gozdov.
<i>Površina parcele</i>	150 m ²
<i>Lega v prostoru</i>	V gozdu, parcela je ograjena z ograjo.

<i>Legla v TNP</i>	Da.
<i>Okolica</i>	Krnica, dolina Radovne.
<i>Uporaba OVE</i>	Drva.
<i>Posebnosti</i>	V koči ni vode in elektrike.
<i>Zgodovina</i>	Zavetje za delavce v nuji.
<i>Raba</i>	Redka uporaba.
<i>Moteči elementi v okolici</i>	Ne.
<i>Leto izgradnje</i>	1959
<i>Etaže</i>	1
<i>Prostori po etažah</i>	Pritličje: kuhinja z jedilnim prostorom, soba za 4 osebe. Od zunaj drvarnica, v bližini suho stranišče.
<i>Skupno število ležišč</i>	4
<i>Streha</i>	Skodle.
<i>Fasada</i>	Lesena iz brun.
<i>Nosilna konstrukcija</i>	Les.
<i>Vrsta ogrevanja</i>	Peč na drva.
<i>Pitna voda</i>	Ne, v bližini je korito s tekočo vodo.
<i>Elektrika</i>	Ne.
<i>Telefon</i>	Ne.
<i>Kanalizacija</i>	Ne.
<i>Površina</i>	16,3 m ² .
<i>Pripadajoč objekt</i>	Sucho stranišče.
<i>Ohranjenost (1-5)</i>	1

5.1.4 Gozdarska koča na Mežakli - menza

Slika 5: Gozdarska koča na Mežakli – menza (Šegina, 2008)

<i>Naslov</i>	Spodnje Gorje 188, 4247 Zgornje Gorje
<i>Lokacija (GPS koordinate)</i>	46°24'54" 14°0'29"
<i>Nadmorska višina</i>	970 m (± 36 m)
<i>Katastrska občina</i>	2185
<i>Parcelna številka</i>	916/2
<i>Dostopnost</i>	Dobra, makadamska cesta iz Laz.
<i>Javni prevoz</i>	Ne.
<i>Parkirno mesto</i>	cca. 8 / avtobus
<i>Lastništvo okoliških gozdov</i>	Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov.
<i>Površina parcele</i>	Ni podatka.
<i>Lega v prostoru</i>	Gozdni rob, prisojna topla lega.
<i>Lega v TNP</i>	Da.
<i>Vremenske značilnosti</i>	Ni podatka.
<i>Okolica</i>	Kreda - jezero, Radovna, izhodišče za Planski vrh, apnenčasti most, Snežna jama ...
<i>Uporaba OVE</i>	Drva.
<i>Posebnosti</i>	Ni podatka.
<i>Zgodovina</i>	Delavska hiša s kuhinjo - menza. Zgrajena je bila po vojni na temeljih ene od stavb naselja Andrejevo, ki ga je zgradil v stari Jugoslaviji kralj Karadorđević. Ta stavba je bila najprej sedež revirja, leta 1972 adaptirana v stanovanje delavcev z menzo. Kuhinja je bila ukinjena konec leta 1986.
<i>Raba</i>	Oddajanje.
<i>Moteči elementi v okolici</i>	Kontejner v bližini.
<i>Leto izgradnje</i>	1955
<i>Etaže</i>	3
<i>Prostori po etažah</i>	Klet: dva prostora, dve kurilnici, umivalnica, tuš. Pritličje: shramba, stranišče, veliki kuhinja in jedilnica (cca.21 stolov). 1. nadstropje: stranišče, umivalnica, tri sobe za štiri osebe, ena zastekljena soba za eno osebo, ena soba zaklenjena. 2. nadstropje: stranišče, umivalniki na hodniku, soba za tri osebe, soba za 6 oseb, soba za dve osebi z balkonom.
<i>Skupno število ležišč</i>	24
<i>Streha</i>	Pločevinasta.
<i>Fasada</i>	Omet.
<i>Nosilna konstrukcija</i>	Opeka.
<i>Vrsta ogrevanja</i>	Centralno ogrevanje.
<i>Pitna voda</i>	Vodovod iz časa Karadorđevićev.
<i>Elektrika</i>	Da.
<i>Telefon</i>	Da.
<i>Kanalizacija</i>	Septična jama.
<i>Površina</i>	201 m ²

<i>Pripadajoč objekt</i>	Lesena drvarnica, zgrajena 1968 iz desk, velikosti 3,75×2,85, pokrita s cementno opeko.
<i>Ohranjenost (1-5)</i>	2

5.1.5 Gozdarska koč na Mežakli - pisarna

Slika 6: Gozdarska koč na Mežakli – pisarna (Šegina, 2008)

<i>Naslov</i>	Spodnje Gorje 189, 4247 Zgornje Gorje
<i>Lokacija (GPS koordinate)</i>	46°24'56" 14°0'26"
<i>Nadmorska višina</i>	979 m (± 23 m)
<i>Katastrska občina</i>	2185
<i>Parcelna številka</i>	919/2
<i>Dostopnost</i>	Dobra, nahaja se v bližini menze.
<i>Javni prevoz</i>	Ne.
<i>Parkirno mesto</i>	cca. 2
<i>Lastništvo okoliških gozdov</i>	Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov.
<i>Površina parcele</i>	Ni podatka.
<i>Lega v prostoru</i>	Na pobočju ob gozdu.
<i>Lega v TNP</i>	Da
<i>Vremenske značilnosti</i>	Ni podatka.
<i>Okolica</i>	Kreda - jezero, Radovna, izhodišče za Planski vrh, apnenčasti most, Snežna jama ...
<i>Uporaba OVE</i>	Drva.
<i>Posebnosti</i>	Ni podatka.
<i>Zgodovina</i>	Revirna pisarna.
<i>Raba</i>	Revirna pisarna (revir Mežakla).
<i>Moteči elementi v okolici</i>	Ne.
<i>Leto izgradnje</i>	1972

<i>Etaže</i>	2
<i>Prostori po etažah</i>	Pritličje: stranišče, soba, jedilni kot, manjša kuhinja. 1. nadstropje: 2 spalnici s po dvema ležiščema.
<i>Skupno število ležišč</i>	4
<i>Streha</i>	Cementna opeka.
<i>Fasada</i>	Omet.
<i>Nosilna konstrukcija</i>	Opeka.
<i>Vrsta ogrevanja</i>	Peč na drva.
<i>Voda</i>	Da.
<i>Elektrika</i>	Da.
<i>Telefon</i>	Da.
<i>Kanalizacija</i>	Septična jama.
<i>Površina</i>	76,5 m ²
<i>Pripadajoč objekt</i>	Omara za gašenje, drvarnica se drži koč.
<i>Ohranjenost (1-5)</i>	3

5.1.6 Gozdarska koča na Mežakli – skladišče

Slika 7: Gozdarska koča na Mežakli – skladišče (Šegina, 2008)

<i>Naslov</i>	Spodnje Gorje 189, 4247 Zgornje Gorje
<i>Lokacija (GPS koordinate)</i>	46°24'56" 14°0'25"
<i>Nadmorska višina</i>	979 m (± 23 m)
<i>Katastrska občina</i>	2185
<i>Parcelna številka</i>	919/2
<i>Dostopnost</i>	Dobra, nahaja se v neposredni bližini pisarne.
<i>Javni prevoz</i>	Ne.
<i>Parkirno mesto</i>	cca. 2
<i>Lastništvo okoliških gozdov</i>	Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov.

<i>Površina parcele</i>	Ni podatka.
<i>Lega v prostoru</i>	Ob gozdu.
<i>Lega v TNP</i>	Da.
<i>Vremenske značilnosti</i>	Ni podatka.
<i>Okolica</i>	Kreda - jezero, Radovna, izhodišče za Planski vrh, apnenčasti most, Snežna jama ...
<i>Uporaba OVE</i>	Drva.
<i>Posebnosti</i>	Zgornje nadstropje je urejeno za bivanje.
<i>Zgodovina</i>	Skladišče za orodje in opremo gozdnih delavcev.
<i>Raba</i>	Skladišče, v prvem nadstropju najemnik.
<i>Moteči elementi v okolici</i>	Ne.
<i>Leto izgradnje</i>	1935 (Zgrajeno pred vojno, med vojno požgano in nato obnovljeno.)
<i>Etaže</i>	2
<i>Prostori po etažah</i>	Pritličje: shramba za orodje. 1. nadstropje: apartma.
<i>Skupno število ležišč</i>	2
<i>Streha</i>	Cementna opeka.
<i>Fasada</i>	Omet in les.
<i>Nosilna konstrukcija</i>	Opeka.
<i>Vrsta ogrevanja</i>	Drva.
<i>Pitna voda</i>	Vodovod.
<i>Elektrika</i>	Da.
<i>Telefon</i>	Ne.
<i>Kanalizacija</i>	Ne.
<i>Površina</i>	46,6 m ²
<i>Pripadajoč objekt</i>	Nad kočo drvarnica, kamin, klopi, objekt za vodo, električna omarica.
<i>Ohranjenost (1-5)</i>	2

5.1.7 Gozdarska koča v Radovni

Slika 8: Gozdarska koča v Radovni (Šegina, 2008)

<i>Naslov</i>	Radovna 18a, 4247 Zgornje Gorje
<i>Lokacija (GPS koordinate)</i>	46°25'18" 13°58'29"
<i>Nadmorska višina</i>	710 m
<i>Katastrska občina</i>	2187
<i>Parcelna številka</i>	678/9
<i>Dostopnost</i>	Dobra, po cesti po dolini Radovne.
<i>Javni prevoz</i>	Ni.
<i>Parkirno mesto</i>	cca. 5.
<i>Lastništvo okoliških gozdov</i>	Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov
<i>Površina parcele</i>	Ni podatka.
<i>Lega v prostoru</i>	Ob gozdu.
<i>Lega v TNP</i>	Da.
<i>Vremenske značilnosti</i>	Pozimi je brez sonca.
<i>Okolica</i>	Dolina Radovne.
<i>Uporaba OVE</i>	Ne.
<i>Posebnosti</i>	Ne.
<i>Zgodovina</i>	Gozdarska stanovanjska hiša.
<i>Raba</i>	V najemu jo ima Zveza tabornikov Slovenije - odred Gorje.
<i>Moteči elementi v okolici</i>	Ne.
<i>Leto izgradnje</i>	1950
<i>Etaže</i>	2
<i>Prostori po etažah</i>	Klet: ni podatka. Pritličje: stranišče, kuhinja. 1. nadstropje: spalnica.
<i>Skupno število ležišč</i>	24

<i>Streha</i>	Pločevinasta.
<i>Fasada</i>	Omet.
<i>Nosilna konstrukcija</i>	Opeka.
<i>Vrsta ogrevanja</i>	Peč na olje.
<i>Pitna voda</i>	Da.
<i>Elektrika</i>	Da.
<i>Telefon</i>	Da.
<i>Kanalizacija</i>	Septična jama.
<i>Površina</i>	116,7 m ²
<i>Pripadajoč objekt</i>	Drvarnica 25 m ²
<i>Ohranjenost (1-5)</i>	2

5.1.8 Gozdarska koča na Bitenjski planini

Slika 9: Gozdarska koča na Bitenjski planini (Šegina, 2008)

<i>Naslov</i>	Nomenj 60, 4264 Bohinjska Bistrica
<i>Lokacija (GPS koordinate)</i>	46°16'33" 14°2'10"
<i>Nadmorska višina</i>	923 m (±15 m)
<i>Katastrska občina</i>	2201
<i>Parcelna številka</i>	679/9
<i>Dostopnost</i>	Državna makadamska cesta, pozimi splužena za potrebe sečnje.
<i>Javni prevoz</i>	Ne.
<i>Parkirno mesto</i>	cca. 6
<i>Lastništvo okoliških gozdov</i>	Ni podatka.
<i>Površina parcele</i>	Ni podatka.
<i>Lega v prostoru</i>	Jasa.
<i>Lega v TNP</i>	Ne. Območje Nature 2000.
<i>Vremenske značilnosti</i>	Ni podatka.

<i>Okolica</i>	Smučišče Soriška planina.
<i>Uporaba OVE</i>	Drva.
<i>Posebnosti</i>	Ne.
<i>Zgodovina</i>	Kočo so uporabljali gozdni delavci do 1976.
<i>Raba</i>	Oddana za 10 let v najem, ostalo še 9 let.
<i>Moteči elementi v okolici</i>	Tovornjaki po sečnji.
<i>Leto izgradnje</i>	1954
<i>Etaže</i>	2
<i>Prostori po etažah</i>	Klet: hodnik, pet prostorov, umivalnica, tuš. Pritličje: hodnik, revirna pisarna, soba, kuhinja, jedilnica, shramba, stranišče. 1. nadstropje: hodnik, dve sobi za tri osebe, soba za dve osebi z balkonom.
<i>Skupno število ležišč</i>	8
<i>Streha</i>	Obnovljena 2001 in 2006, s skodlami.
<i>Fasada</i>	Lesena.
<i>Nosilna konstrukcija</i>	Kamen, beton, obložena z lesom.
<i>Vrsta ogrevanja</i>	Peči na drva po sobah.
<i>Pitna voda</i>	Kapnica, ni pitna, zajetje je pod drvarnico.
<i>Elektrika</i>	Ne.
<i>Telefon</i>	Ne.
<i>Kanalizacija</i>	Septična jama.
<i>Površina</i>	128,5 m ²
<i>Pripadajoč objekt</i>	Ne. (Bližnja objekta sta last Gozdnega gospodarstva.)
<i>Ohranjenost (1-5)</i>	3

5.1.9 Gozdarska koča Rovtarica

Slika 10: Gozdarska koča Rovtarica (Šegina, 2008)

<i>Naslov</i>	Nemški Rovt 38, 4264 Bohinjska Bistrica
<i>Lokacija (GPS koordinate)</i>	46°17'8" 14°5'29"
<i>Nadmorska višina</i>	1089 m
<i>Katastrska občina</i>	2193
<i>Parcelna številka</i>	1189/113
<i>Dostopnost</i>	Dobra - državna makadamska cesta. Železniki so oddaljeni 12 km.
<i>Javni prevoz</i>	Ne.
<i>Parkirno mesto</i>	cca. 5.
<i>Lastništvo okoliških gozdov</i>	Ni podatka.
<i>Površina parcele</i>	Ni podatka.
<i>Lega v prostoru</i>	Večja jasa, parcela je ograjena.
<i>Lega v TNP</i>	Ne. Leži v območju Nature 2000. Bližnje visoko barje je zaščiteno tudi s posebnim občinskim odlokom.
<i>Vremenske značilnosti</i>	Ni podatka.
<i>Okolica</i>	2 visoki barji, spomenik Dražgoše, Soteska, partizanski dom Vodiška planina, odvijajo se aktivnosti jahanja, teka na smučeh, kolesarjenja, pohod enkrat na leto na Ratitovec s Selške planine ...
<i>Uporaba OVE</i>	Peč na drva STROJ, možnost priklopa na sončne celice.
<i>Posebnosti</i>	Ne.
<i>Zgodovina</i>	Koča je bila menza, zraven sta bili še dve hiši za prenočevanje ter trgovina in kovačnica. Pred hišo je bila včasih njiva, kjer so pridelovali vato.
<i>Raba</i>	Oddajanje, revirna pisarna ter od letos naprej izvajanje terenskega pouka Biotehniške fakultete Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire.
<i>Moteči elementi v okolici</i>	Kamioni, ki odvažajo posekan les, preveliko število nabiralcev gob, pojavljajo se tudi motoristi ter motorne sani, obiskovalci za vikend puščajo smeti.
<i>Leto izgradnje</i>	1946, obnovljena in dozidana 1964.
<i>Etaže</i>	Obnovljeni prostori leta 2005 v počitniške namene, novo pohištvo, stranišče, tuš, tlaki, stene.
<i>Prostori po etažah</i>	Klet: kurilnica. Pritličje: terasa, hodnik, revirna pisarna z majhno kuhinjo, velika jedilnica, kuhinja, dve stranišči, tuš, apartma (s tušem in straniščem, sobo za dve osebi, kuhinjo, izhodom na teraso). 1. nadstropje: hodnik, tri sobe za štiri osebe, dve sobi za dve osebi, dva podstrešna prostora.
<i>Skupno število ležišč</i>	19
<i>Streha</i>	2004 obnovljena, lesena z lesenimi žlebovi.
<i>Fasada</i>	Lesena.
<i>Nosilna konstrukcija</i>	Zidana in lesena.
<i>Vrsta ogrevanja</i>	Centralna kurjava (od 2007).
<i>Pitna voda</i>	Zajetje, pred vrati tudi korito z vodo.
<i>Elektrika</i>	Agregat.
<i>Telefon</i>	Ne.

<i>Kanalizacija</i>	Septična jama.
<i>Površina</i>	146,4 m ² .
<i>Pripadajoč objekt</i>	Drvarnica, korito z vodo, čebelnjak.
<i>Ohranjenost (1-5)</i>	4

5.1.10 Gozdarska koča na Naklovi glavi

Slika 11: Gozdarska koča na Naklovi glavi (Šegina, 2008)

<i>Naslov</i>	Ukanc 2, 4265 Bohinjsko jezero
<i>Lokacija (GPS koordinate)</i>	46°16'56" 13°50'53"
<i>Nadmorska višina</i>	533 m
<i>Katastrska občina</i>	2198
<i>Parcelna številka</i>	1817/2
<i>Javni prevoz</i>	Da.
<i>Parkirno mesto</i>	8
<i>Lastništvo okoliških gozdov</i>	Ni podatka.
<i>Površina parcele</i>	Ni podatka.
<i>Lega v prostoru</i>	Ob jezeru.
<i>Lega v TNP</i>	Da.
<i>Vremenske značilnosti</i>	Pozimi malo sonca.
<i>Okolica</i>	Bohinjsko jezero.
<i>Dostopnost</i>	Dobra.
<i>Uporaba OVE</i>	Drva, sončne celice.
<i>Posebnosti</i>	Ne.
<i>Zgodovina</i>	Ni podatka.
<i>Raba</i>	Revirna pisarna.
<i>Moteči elementi v okolici</i>	Bližina ceste.
<i>Leto izgradnje</i>	1955

<i>Etaže</i>	2
<i>Prostori po etažah</i>	Ni podatka.
<i>Skupno število ležišč</i>	Ni podatka.
<i>Streha</i>	Obnovljena 1980.
<i>Fasada</i>	Lesena.
<i>Nosilna konstrukcija</i>	Les.
<i>Vrsta ogrevanja</i>	Drva.
<i>Pitna voda</i>	Ne.
<i>Elektrika</i>	Ni podatka.
<i>Telefon</i>	Ne.
<i>Kanalizacija</i>	Ne.
<i>Površina</i>	18 m ²
<i>Pripadajoč objekt</i>	Suho stranišče.
<i>Ohranjenost (1-5)</i>	4

5.1.11 Gozdarska koča na Planini Mikulovica

Slika 12: Gozdarska koča na planini Mikulovica (Šegina, 2008)

<i>Naslov</i>	Nima hišne številke. Uporablja se tudi naziv Mikulica.
<i>Lokacija (GPS koordinate)</i>	46°30'21" 13°54'27"
<i>Nadmorska višina</i>	1415 m ± 10 m
<i>Katastrska občina</i>	2170
<i>Parcelna številka</i>	445/3
<i>Dostopnost</i>	Makadamska cesta, na nekaterih mestih jo odnaša.
<i>Javni prevoz</i>	Ne.
<i>Parkirno mesto</i>	8
<i>Lastništvo okoliških gozdov</i>	Nadžkofija.
<i>Površina parcele</i>	600 m ²

<i>Lega v prostoru</i>	Ob gozdu.
<i>Lega v TNP</i>	Ne.
<i>Vremenske značilnosti</i>	Pogosta deževja in nalivi, snežna odeja ponavadi debela in dolgo leži, značilni snežni zameti.
<i>Okolica</i>	Območje z bogatim živalskim svetom.
<i>Uporaba OVE</i>	Drva.
<i>Posebnosti</i>	Ne.
<i>Zgodovina</i>	Požgali so jo Nemci, ker so se tam skrivali partizani, nato je bila na novo postavljena. Koča je imela tudi vrt, kjer so gojili krompir. Cesta je od leta 1962, zgrajena za gozdarske namene.
<i>Raba</i>	Oddajanje.
<i>Moteči elementi v okolici</i>	Ne.
<i>Leto izgradnje</i>	1954
<i>Etaže</i>	2
<i>Prostori po etažah</i>	Pritličje: predsoba, predprostor z veliko omaro (shrambo), soba z dvema ležiščema, jedilnim prostorom in kuhinjo. Podstreha: 7 ležišč.
<i>Skupno število ležišč</i>	9
<i>Streha</i>	Nova, lesena z lesenimi žlebovi.
<i>Fasada</i>	Lesena.
<i>Nosilna konstrukcija</i>	Les.
<i>Vrsta ogrevanja</i>	Drva.
<i>Pitna voda</i>	Zajetje- korito pred kočjo.
<i>Elektrika</i>	Ne.
<i>Telefon</i>	Ne.
<i>Kanalizacija</i>	Ne.
<i>Površina</i>	22 m ²
<i>Pripadajoč objekt</i>	Drvarnica in ropotarnica se držita hiše. Nov prizidek z mizo in 4 klopmi. Korito z vodo, miza-kamin s 3 klopmi, suho stranišče.
<i>Ohranjenost</i>	5

5.1.12 Gozdarska koča v Vratih

Slika 13: Gozdarska koča v Vratih (Šegina, 2008)

<i>Naslov</i>	Triglavska cesta 73, 4281 Mojstrana
<i>Lokacija (GPS koordinate)</i>	46°24'54" 13°50'46"
<i>Nadmorska višina</i>	1020 m (± 5 m)
<i>Katastrska občina</i>	2171
<i>Parcelna številka</i>	1482/81
<i>Dostopnost</i>	Poleti dobra; pozimi je cesta v dolino zaprta.
<i>Javni prevoz</i>	Ne.
<i>Parkirno mesto</i>	5
<i>Lastništvo okoliških gozdov</i>	Ni podatka.
<i>Površina parcele</i>	Ni podatka.
<i>Lega v prostoru</i>	V gozdu.
<i>Lega v TNP</i>	Da.
<i>Vremenske značilnosti</i>	Pozimi se sneg dolgo obdrži.
<i>Okolica</i>	Dolina Vrata, izhodišče za planinske izlete.
<i>Uporaba OVE</i>	Drva.
<i>Posebnosti</i>	Ne.
<i>Zgodovina</i>	Ni podatka.
<i>Raba</i>	Oddajanje.
<i>Moteči elementi v okolici</i>	Neurejen gozd v okolici.
<i>Leto izgradnje</i>	1980
<i>Etaže</i>	2
<i>Prostori po etažah</i>	Pritličje: shramba, soba s pogradom, kuhinjo in jedilnico. 1. nadstropje: soba za dve osebi, soba za tri osebe z izhodom na balkon.
<i>Skupno število ležišč</i>	7
<i>Streha</i>	Skodle, obnovljena 1999.

<i>Fasada</i>	Lesena..
<i>Nosilna konstrukcija</i>	Les.
<i>Vrsta ogrevanja</i>	Drva.
<i>Pitna voda</i>	Ne.
<i>Elektrika</i>	Ne.
<i>Telefon</i>	Ne.
<i>Kanalizacija</i>	Ne.
<i>Površina</i>	38,3 m ²
<i>Pripadajoč objekt</i>	Drvarnica se drži koč, v bližini suho stranišče. Pred hišo na jasi dve mizi s klopmi.
<i>Ohranjenost</i>	3

5.1.13 Gozdarska koča na Polevcu

Slika 14: Gozdarska koča na Polevcu (Šegina, 2008)

<i>Naslov</i>	Ni podatka.
<i>Lokacija (GPS koordinate)</i>	46°26'45" 14°7'7"
<i>Nadmorska višina</i>	1401 m
<i>Katastrska občina</i>	2178
<i>Parcelna številka</i>	597/438
<i>Dostopnost</i>	Dobra – po makadamski cesti iz Žirovnice ali peš iz HE Javorniški Rovt
<i>Javni prevoz</i>	Ne.
<i>Parkirno mesto</i>	1
<i>Lastništvo okoliških gozdov</i>	Ni podatka.
<i>Površina parcele</i>	Ni podatka, parcela je ograjena.
<i>Lega v prostoru</i>	Ob gozdu.
<i>Lega v TNP</i>	Ne.
<i>Vremenske značilnosti</i>	Brez posebnosti.

<i>Okolica</i>	Za kočo je razgledna vzpetina s pogledom na Jesenice in Julijske Alpe. V bližini je planina, kjer pasejo konje. V okolici hidroelektrarne Javorniški Rovt je tematsko urejena pot po gozdu do izvira in rudnika mangana.
<i>Uporaba OVE</i>	Drva.
<i>Posebnosti</i>	Ne.
<i>Zgodovina</i>	Ni podatka.
<i>Raba</i>	Oddana.
<i>Moteči elementi v okolici</i>	Ne.
<i>Leto izgradnje</i>	1954
<i>Etaže</i>	Pritličje, podstreha. Koča enaka kot na Planini Mikulovica.
<i>Prostori po etažah</i>	Ni podatka.
<i>Skupno število ležišč</i>	7
<i>Streha</i>	Obnovljena 1975.
<i>Fasada</i>	Lesena.
<i>Nosilna konstrukcija</i>	Les.
<i>Vrsta ogrevanja</i>	Drva.
<i>Pitna voda</i>	Zajetje - korito v bližini.
<i>Elektrika</i>	Ne.
<i>Telefon</i>	Ne.
<i>Kanalizacija</i>	Ne.
<i>Površina</i>	22 m ²
<i>Pripadajoč objekt</i>	Suho stranišče.
<i>Ohranjenost</i>	3

5.2 OCENA STANJA GOZDARSKIH KOČ

Danes je stanje gozdarskih koč zelo različno, vendar gledano kot celota vsekakor ne zadovoljivo. Prepoznamo več ravni problematike koč. Prva je fizična raven, na kateri so kočice bodisi prepuščene času ali vzdrževane le z nujnimi deli, bodisi oddane ali pa zadovoljivo obnovljene. Vendar manjka enoten koncept upravljanja ter morebitne dejavnosti v kočah. Tudi rabe so različne; nekatere uporablja Območna enota Bled za revirne pisarne, druge so v najemu za več let ali pa jih oddajajo kot počitniške apartmaje posameznikom, šolam v naravi, za naravoslovne dneve, za srečanja različnih skupnosti ...

Druga raven je organizacijska, kjer se predstavlja problem motivacije zaposlenih (revirnih gozdarjev) za skrb za kočice. Kočice predstavljajo tudi določen strošek, ki se z upravljanjem ne pokrije. Na voljo tudi ni preglednega popisa vseh objektov. Kočice (razen ene) niso dostopne z

javnimi prevoznimi sredstvi, zato je morda smiselno pomisliti na druge oblike skupinskega prevoza ob primeru obiska večjih skupin.

Ugotovili smo, da je uporaba gozdarskih koč pomanjkljiva, vendar obstajajo možnosti za aktiviranje dejavnosti, s čimer lahko prispevamo k njihovi ohranitvi.

Preglednica 3: Stanje infrastrukture

Zap. št.	Gozdarska koč	Pitna voda	Elektrika iz omrežja	Število postelj	Današnja raba
1	Na Mrzlem Studencu	Da	Da	10	Revirna pisarna, oddajanje
2	V Kranjski dolini	Da	Da	11	Oddajanje
3	V Krmi	Ne	Ne	4	Oddajanje
4	Na Mežakli - menza	Da	Da	24	Oddajanje
5	Na Mežakli - pisarna	Da	Da	4	Revirna pisarna
6	Na Mežakli - skladišče	Da	Da	2	Skladišče
7	V Radovni	Da	Da	24	Oddana po pogodbi
8	Na Bitenjski planini	Ne	Ne	8	Oddana po pogodbi
9	Rovtarica	Da	Ne	19	Revirna pisarna, oddajanje
10	Na Naklovi glavi	Ne	Ne	Ni podatka.	Revirna pisarna
11	Na Planini Mikulovica	Da	Ne	9	Oddajanje
12	V Vratih	Ne	Ne	7	Oddajanje
13	Na Polevcu	Ne	Ne	7	Oddana po pogodbi

5.3 VPLIVNI DEJAVNIKI

Na Območni enoti Bled obstaja interes po ohranitvi koč kot objektov kulturnega pomena z novimi naravovarstvenimi ali gozdarskimi vsebinami. Prav tako želi obdržati njihovo upravljanje.

Preden definiramo nove dejavnosti je smiselno, da si postavimo določena izhodišča. Pri intenziviranju rabe koč je tako pomembno upoštevati sonaraven razvoj, v okviru česar naj bi se izogibali večjim posegom in masovnemu turizmu. Poleg tega bi za obnovo spodbujali uporabo materialov regionalnega izvora ter ob potrebah dobavljali hrano iz okoliških kmetij. Pri obnovi poskrbimo, da so kočice uspešno sanirane tudi z vidika energetske učinkovitosti. Z razvojem novih dejavnosti ne smemo pozabiti na okoljske kriterije, torej Alpsko konvencijo, Zakon o Triglavskem narodnem parku in Naturo 2000 ter druge dokumente, ki urejajo okolje, kot na primer način čiščenja odpadnih voda.

Z intenziviranjem rabe koč lahko dosežemo več ciljev:

- Pridobimo lahko dodaten prihodek, ki ga sprva uporabimo za nadaljnji razvoj dejavnosti, kasneje pa nam lahko prinese tudi čisti dobiček.
- Izvajamo gozdarsko izobraževanje tako med stroko, še bolj pa v javnosti, s čimer poskrbimo za popularizacijo gozdarstva.
- Vključujemo se v različne dejavnosti (izobraževalna, turistična, rekreacijska, zdravstvena ...) in tako poskrbimo, da gozdarstvo ni samo dejavnost pridobivanja lesa.
- Poskušamo spodbujati ohranjanje biotske raznovrstnosti.

Posledice intenziviranja rabe so seveda pozitivne za Območno enoto Bled, Zavod za gozdove Slovenije ter gozdarski sektor na splošno. Na ta način namreč prispevamo k večji prepoznavnosti Zavoda za gozdove Slovenije ter ustvarimo dodano vrednost gozdarstvu. Obenem poskrbimo, da identiteta koč ostane povezana z gozdarstvom.

Za moto prihodnjih dejavnosti v gozdarskih kočah, povezanih v celovit koncept, smo izbrali 'Podoživetje gozda', s čimer želimo poudarek ohraniti na gozdu. To lahko dosežemo na več načinov – kočam dodelimo z gozdom povezane vsebine ali pa jih fizično obnovimo v enakem stilu ter ponudimo informacije o gozdu in gozdarstvu preko različnega inventarja ali ozaveščevalnega materiala. Nov koncept kočice povezuje, jim daje novo vsebino in nudi priložnost za ustvarjanje blagovne znamke.

5.4 OSREDNJI TRENDI

Ena izmed možnih vsebin je turizem, zasnovan na trendih, ki se že kažejo tudi pri nas. To so potovanja iz zdravstvenih razlogov in zaradi dobrega počutja, kakovostne, vendar cenovno ugodne osnovne oblike ponudbe ter socialne in kreativne oblike ponudbe za vzpostavljanje novih stikov oz. ustvarjanje novih idej (Wenzel in Kirig, 2008). Tudi turizem, temelječ na doživljanju narave, po ugotovitvah Konference o ekoturizmu v Oslu iz leta 2007 predstavlja novo tržno nišo, ki ima 20 % letno rast.

Velika zavarovana območja v alpskem prostoru so se znašla pred izzivom, da izpolnijo nalogo varovanja, obenem pa prispevajo k trajnostnemu regionalnemu razvoju. Glede na to, ali gre za narodne parke, biosferne rezervate ali neko drugo varstveno kategorijo, je pomembna tudi varstvena naloga, ki jo opravlja določeno območje. Po drugi strani povsod postajajo vedno pomembnejši turistični in rekreativni vidiki. Če pogledamo druge regije v Alpah, kot so Briançonnais s parkom Ecrins ali dolina Aoste z narodnim parkom Grand Paradiso, vidimo, da so velika alpska zavarovana območja že zdavnaj postala osrednja turistična atrakcija in temu verjetno ne more uiti niti Triglavski narodni park. Potrebno se je vprašati, kako turizem in vedno bolj priljubljene športne dejavnosti, ki se izvajajo na prostem, vplivajo na občutljivi rastlinski in živalski svet v parkih (Pastorelli, 2007).

V programu dela Zavoda za gozdove Slovenije najdemo pomembno omembo različnih izobraževanj lastnikov gozdov in javnosti, upravljanje ali soupravljanje gozdnih učnih poti, organizacijo študijskih krožkov ter številne prireditve za javnost, še posebej za šolsko mladino. Z vsem tem naj bi osveščali javnost glede odnosa do okolja in narave, še posebej gozda, ter sodelovali z mediji pri obveščanju lastnikov gozdov, osveščanju javnosti ter promociji gozda in gozdarstva (Veselič in Breznikar, 2008). Vse te dejavnosti lahko vključimo tudi v gozdarske koč.

5.5 IZDELAVA SWOT ANALIZE TER OBLIKOVANJE CILJNIH SKUPIN

SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) analiza je pomemben rezultat našega dela, ki smo ga oblikovali na sestanku na Območni enoti Bled. Vsebuje prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti ob intenziviranju rabe gozdarskih koč.

Prednosti: Koče obstajajo v času in prostoru | Locirane so v privlačnem okolju | Dobra dostopnost | Nekatero koč so že obnovljene | Visoka stopnja rekreativne, zdravstvene in izobraževalne funkcije v okolici | Motivirana Območna enota Bled | Nova tržna niša | Strokovna usposobljenost gozdarjev za določene vsebine | Poznavanje stanja na terenu | Ugodna lastniška struktura gozdov v okolici koč | Dejavnost je že prijavljena.

Slabosti: Pomanjkanje znanj s področja inovacij in trženja | Pomanjkanje kapitala za investicije | Pomanjkanje delovnih kapacitet | Nefunkcionalna razporeditev prostorov v večini kočah | Dostop z javnimi prevoznimi sredstvi ni mogoč.

Priložnosti: Večja prepoznavnost Zavoda za gozdove Slovenije | Dobiček | Razvoj nelesnih funkcij gozda | Dodana vrednost gozdarstvu | Usposabljanje gozdarjev | Ohranjanje kulturne dediščine | Razvoj okolju prijaznih kakovostnih storitev | Uporaba obnovljivih virov energije | Inovativna dejavnost | Zavedanje o zanimivih trendih | Povezovanje z drugimi institucijami | Posredno ohranjanje nadzora v gozdu.

Nevarnosti: Nerentabilnost trženja koč | Obremenjevanje okolja.

Za lažjo določitev novih vsebin smo določili ciljne skupine, ki bi uporabljale koč. Razdelili smo jih v dve skupini; prva ciljna skupina se navezuje na uporabo koč v prostem času, druga pa na uporabo za izobraževalne namene.

Za prostočasne vsebine so ciljne skupine:

- posamezniki,
- mlade družine, družine z otroki,
- upokojenci,
- pohodniki,
- turni smučarji,
- tekači na smučeh,
- športniki (kolesarji, tekači ...),
- jezdec,
- organizirane skupine (kolesarji, taborniki, katoliški skavti, planinci ...),
- ljudje v terapiji.

Za izobraževalne vsebine so ciljne skupine:

- splošna javnost,
- strokovna javnost,

- osnovne, srednje šole in fakultete (terenski pouk, sklopi predavanj ali vaj ...),
- lastniki gozdov,
- podjetja.

5.6 KONKRETNI PREDLOGI KOT OSNOVA NOVE DEJAVNOSTI

Zavedanje o sodelovanju z drugimi institucijami ali posamezniki je zelo pomembno. Ne gre le za to, da prepoznamo svoje pomanjkljivosti, temveč tudi zato, da združimo ideje in moči pri ustvarjanju novih dejavnosti. Sodelovanje in ustvarjanje partnerstev lahko precej izboljša in olajša naše delo, posebno če vstopamo na področje, ki je za nas novo. Sodelovanje lahko poteka na več ravneh (horizontalno in vertikalno). Ene izmed večjih partnerjev so lahko občine, prav tako tudi izobraževalne in zdravstvene ustanove. Ne gre pozabiti na strokovnjake iz različnih področij (gozdarstvo, okolje, zavarovana območja, hidrologija, podnebne spremembe, energetika ...) ter nevladne organizacije. Izpostaviti gre sodelovanje s turističnimi agencijami. Veliko skupnega lahko najdemo tudi s Triglavskim narodnim parkom in Planinsko zvezo Slovenije, spet na drug način pa lahko sodelujemo z različnimi podjetji ali lokalnimi skupnostmi. Obstaja seveda še vrsta manjših partnerstev, kot na primer s kmetijami in eko- kmetijami, kmeti, obrtniki, konjeniški društvi ...

Glede človeških virov, ki bi prevzeli delo intenziviranja rabe, smo prepoznali več možnosti. Za novo dejavnost lahko najamemo zunanjšega sodelavca, ki bi prevzel vodenje dejavnosti v tesnem sodelovanju z Območno enoto Bled. Nadalje, v okviru same Območne enote Bled lahko ustvarimo novo delovno mesto, ki bi prevzelo koordinacijo in delo v zvezi s kočami. Lahko pa poiščemo zaposlenega znotraj vsake krajevne enote, ki bi delal določeno število ur na teden ter vodjo programa, ki bi jih usmerjal, usklajeval, nudil pomoč in imel pregled. Stanje koč na terenu lahko še naprej spremljajo revirni gozdarji, vendar morajo biti za to tudi posebej motivirani.

Finančni viri so eden izmed osnovnih pogojev za novo dejavnost. Paleta razpisov danes ni več omejena le na slovensko ozemlje, saj jih precej najdemo tudi v okviru Evropske Unije. Lahko se lotimo projekta v partnerstvu z nevladnimi organizacijami ali občinami, saj si na ta način lahko razširimo izbor razpisov. Ne gre pozabiti na strukturne sklade. Smiselno je vložiti delo tudi v pridobivanje raznih donatorjev in sponzorjev, morda pa tudi vlagateljev in partnerjev.

Na nivoju države obstajajo številni razvojni programi, v katerih lahko prepoznamo tudi našo dejavnost, kot sta na primer Državni razvojni program in Nacionalni gozdni program, ter na regionalnem nivoju na primer Regionalni razvojni program Gorenjske.

5.7 PREDLAGANE DEJAVNOSTI

5.7.1 Dejavnosti, povezane z gozdarstvom

Oblikovali smo štiri vsebinske sklope. Predlagane vsebine odražajo vsaj enega od glavnih ciljev ter so primerne vsaj za eno ciljno skupino.

1. Gozdarske kočice so lahko prostor za različne vrste izobraževanja (tečaje, seminarje, delavnice ali konference). Tu gre v prvi vrsti za izobraževanja javnega značaja, ki pa bi jih omejili le na tista v povezavi z naravoslovno-tehničnimi vsebinami in s tem ohranjali gozdarsko identiteto koč. Drugi sklop izobraževanj bi bil namenjen ožji skupini, in sicer potrebam Zavoda za gozdove Slovenije in Gozdarskega inštituta Slovenije. Kot tretje pa bi izobraževalno funkcijo koč uporabili tudi za izobraževanje lastnikov gozdov (tečaj varnega dela z motorno žago, varstvo, gojenje, nega, krojenje, tehnologija, biomasa, vzdrževanje gozdnih cest ...).

2. Gozdarske kočice se lahko uporabijo za izvajanje terenskega pouka šol in fakultet (Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna, Višja strokovna šola Novo mesto, Biotehniška fakulteta v Ljubljani, Univerza v Novi Gorici ...)

3. Gozdna pedagogika in gozdarski tabori so naslednja možna vsebina. Gozdna pedagogika je vzgoja in izobraževanje o gozdu, njen glavni cilj je podkrepiti razumevanje človek – gozd in doseči odgovorno in zavestno ravnanje človeka v gozdu. Ponekod že postaja gozdarjem prednostna delovna naloga, ki se trži. Največja ciljna skupina so otroci in dijaki, zanimiva skupina obiskovalcev pa postajajo tudi organizirane skupine upokojencev in zaposlenih (Polajnar, 2007). V okviru gozdne pedagogike obstaja vrsta različnih dejavnosti, preko katerih lahko okrepimo doživljanje gozda, kot na primer s tipalnim ali vohalnim zaznavanjem, praktičnim izdelovanjem stvari, s srečanji z živalmi in še marsičem (Divjak Zalokar, 2008).

Gozdna šola v avstrijskem Brucku ob Muri je tak primer uporabe gozdarske koč v izobraževalne namene. Gozdarska koč je prenovljena v gozdno učilnico, kjer prostori omogočajo izvedbo programov tudi v slabem vremenu v obliki predavanj, družabnih iger in predvajanj filmov. Koča je opremljena s številnimi gozdarskimi pripomočki in orodji, lovskimi eksponati, kožami divjadi... V bližini koč na travniku in v gozdu so nameščeni pripomočki in objekti. Sprehodi skozi gozd so pogosto povezani z 'naključnim' srečanjem lovca, gozdarja ali gozdnega delavca. Zaključek programa je običajno ob ognju, kjer je možno kaj speči in pojesti. Program je vpet v avstrijski sistem šolstva, saj ta zahteva, da mora vsak šoloobvezni otrok spoznati vsebine gozdne pedagogike. Stroške vodenja delno sofinancira država iz sklada za razvoj podeželja, ostanek krijejo starši (Polajnar, 2007).

4. Študijski krožki so naslednja izobraževalna oblika, ki bi se lahko izvajala v gozdarskih kočah. Gre za neformalno izobraževanje za domačine in kmete. Z njimi Zavod za gozdove Slovenije prispeva k razvoju podeželja z vključevanjem in motiviranjem lastnikov gozdov za gospodarjenje z gozdovi (Magajna, 2007).

5.7.2 Druge dejavnosti

1. Gozdarske koč so primerne tudi za naravoslovne in ekološke tabore. Njihovo organiziranje je lahko v domeni gostujoče ustanove, lahko pa vsebinsko zasnovo prevzame Zavod za gozdove Slovenije. Teme se lahko dotikajo Alp ali zavarovanih območij; raziskuje se lahko bajke in mite iz Alpskega prostora, spoznava življenje v Alpah, biotsko raznovrstnost, energetiko, ekologijo, visoka barja, Naturo 2000, vode, habitate ... Poleg tega lahko udeleženci izvajajo razne popise okolice ali opazovanja živali. Vključeno naj bo praktično delo, kjer je le mogoče. Surovine (hrano, potrebščine) za udeležence se lahko zagotovi v povezavi z bližnjimi (eko) kmetijami.

2. Sodelovanje z domačini in kmeti je pomembno tudi pri naslednji vsebini - seminarjih domačih obrti tako glede prenosa znanja kot zagotavljanja pripomočkov in orodja. S tem poskrbimo tudi za dodano vrednost, saj vključimo okoliške ljudi in tako spodbujamo ter ohranjamo njihovo delo in znanje. Izvede se lahko različne delavnice, na primer orodjarstva, lončarstva, sirarstva ali striženja ovc.

3. Tretjo dejavnost smo poimenovali 'Oddih v naravi', ki jo sestavlja več komponent. Svojo lego v gozdu lahko gozdarske kočice namreč izkoristijo na več načinov. V osnovi gre za sprostitveno dejavnost, ki se v nekaterih točkah že bliža zdravstveni. Raziskovalec prihodnost Horx (2007) trdi, da narašča trend povpraševanja po miru, obrnitvi vase in osmislitvi, želji po doživljanju narave in izobraževanju o njej.

Svež zrak, mirno okolje ter tišina so že aduti za pravi oddih. Če želimo ponuditi več, lahko program obsega tudi uporabo savne, postenje z možnostjo zdravniškega nadzora, sprostitvene tehnike ali terapije na svežem zraku. Boc in sod. (2007) v svojem elaboratu opisujejo boso pot, ki je lahko uporabno in preprosto sredstvo za doseganje tako sprostitve kot doživljanja narave. Gre za pot, ki poziva obiskovalce, da jo prehodijo bosi. Najpomembnejše je doživljanje stika z zemljo in naravnimi materiali. Znano je, da nas hoja z bosimi nogami poživlja in krepi mišice v stopalih. Bosa pot je primerna tudi za slepe in slabovidne, zelo atraktivna je tudi za otroke. Poleg tega lahko ponudimo tudi knajpanje (utrjevanje telesa z izmenjavanjem tople in hladne vode) in različne vodne terapije, ki so lahko organizirane v povezavi s kosilom ali pohodom ali pa kar tako (Kneippen nach ..., 2008). Voda se dobro obnese tudi v majhnih masažnih bazenih s toplo vodo, ki jim lahko dodamo seneni drobir iz okoliških travnikov, kot so se tega domislili v Berggasthaus Sulzfluh's (Hay flower ..., 2008). Za marsikoga bi bilo zanimivo tudi spanje v senu (Angebote "Schlaf ..., 2008).

Kočice so zaradi svoje lege v višjem alpskem svetu, primerne tudi za zdravljenje alergičnih obolenj, saj se na večjih višinah nahaja manj alergenov. Ena takih klinik na višini 1200 m je v Oberjochu v Nemčiji, kjer so zaznali odsotnost pršic ter samo 10 - 40 % količine alergološko pomembnega peloda in trosov glivic v primerjavi z meritvami v nižini (Frey in Neuhäuser, 2006).

Naslednji večji del možnosti 'Oddiha v naravi' lahko predstavlja doživljajski park. Ta lahko sloni na hoji med krošnjami. Gre za postavitev konstrukcije v višino krošenj dreves, ki omogoča obiskovalcem sprehod med njimi. S tem ponudimo drugačno perspektivo doživljanja gozda in dreves, ki jo sicer težko kdaj doživimo. Konstrukcija je lahko masivna iz lesa (Baumkronenweg, 2008) ali pa preprostejša iz jeklenih vrvi (The Canopy ..., 2008). V park lahko vključimo tudi prej opisano boso pot. Interpretacija narave je naslednja dejavnost, povezana z usmerjanjem obiskovalcev, čeprav pri tem ne gre za golo informiranje. Interpretacija pomeni razkrivanje nešteti pomenov narave, je način komunikacije, ki pomaga

razumeti in ceniti svet, ki nas obdaja. Sredstva interpretacije narave so različna; lahko gre za vodenje, delavnice, table, interaktivne medije ... (Keršič Svetel, 2008) Uredimo lahko tudi interpretacijski center.

4. Gozdarska koča je lahko tudi stičišče za prikaz ter uporabo obnovljivih virov energije, ki danes močno pridobivajo na pomenu. Najprej je potrebno zagotoviti zgled, kar pomeni izvesti energetske učinkovite obnove koč ter namestiti čimveč možnih obnovljivih virov energije (biomasa za ogrevanje, sončna energija za pridobivanje elektrike in ogrevanje vode, rastlinska čistilna naprava za čiščenje odpadnih voda ...). Šele nato je koča lahko primerna za dogajanja na temo energetike, od raznih seminarjev do delavnic, kot na primer sestavljanje zbiralnikov sončne energije, ki ga izvaja Gradbeni inštitut ZRMK.

5. Glede na to, da koč ležijo v gozdu, ki je zelo bogat ekosistem, so le te lahko zanimive tudi za terenska dela različnih društev ali organizacij, ki se ukvarjajo z naravo, pa naj bo to Društvo študentov biologije ali Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije. Koče lahko nudijo tudi določeno posebno opremo, ki je večina posameznikov ne premore in s tem pripomorejo k boljši ponudbi (npr. nočni daljnogledi).

6. Koče, obnovljene v počitniške apartmaje, se lahko oddaja preko celega leta za družinske počitnice ali le kot vikend pakete. Z možnostjo izposoje koles, smuči ali podobne opreme lahko povečamo svojo konkurenčnost.

7. Najmanj povezana z gozdarstvom, pa zato toliko bolj z ustvarjanjem prihodka, je ponudba koč za izvajanje grajenja in vodenja delovnih skupin (team-building). Gre za motivacijske programe, ki pripomorejo h krepitvi odnosov med delavci v določenem podjetju in jih izvajajo usposobljena podjetja.

8. Zaradi svoje odmaknjenosti od človeških virov in tako tudi svetlobnega onesnaževanja so nekatere koč primerne tudi za astronomske taborne ali astronomska opazovanja. Tudi v tem primeru lahko koča nudi opremo, v tem primeru teleskop. Vprašanje pa je, kako bi se zagotovila varnost za tako opremo v času neuporabe koč. Ena izmed možnosti je, da se jo shranjuje drugje in se jo prevzame ob samem najemu.

9. Naslednja dejavnost pripomore k ohranjanju biotske raznovrstnosti. V bližini koč bi namreč lahko zopet oživili kmečke vrtove, ki so bili nekoč že stalnica v alpskem prostoru, poleg tega pa tudi čebelarstvo ali biodinamično kmetijstvo. Okoli kmetij je danes vedno več travišč, delež njivskega sveta na območju Alp je vedno manjši. Kmečki vrtovi so zato v alpskem prostoru vse pomembnejši, saj predstavljajo otoke, kjer ohranimo raznovrstne kulturne rastline in sorte ter divje rastline. V vrtove torej posadimo tisto, kar je danes najti 'zunaj, na polju'. Ker so tudi nekoč sadili tako, lahko v takih vrtovih danes najdemo zelo redke alpske kulturne rastline in sorte, pa tudi tiste vrste rastlin, ki se v okoliških ekosistemih ne pojavljajo več ali pa se pojavljajo le na zelo majhnih površinah (Vogl-Lukasser in Vogl, 2002). Poleg zelišč, kot so žajbelj, timijan, meta, planika, divji janež ali suličasti trpotec, bi lahko uspeval tudi na primer krompir. V primeru, da bi kočja imela obiskovalce v obliki taborov, bi bilo delo na alpskem vrtu lahko že ena izmed možnih dejavnosti za udeležence. In ob primernem času seveda tudi uživanje pridelanega.

10. Mirno okolje in inspiracijski alpski ambient lahko marsikoga spodbudijo k ustvarjanju. Zato so na mestu tudi umetniške in ustvarjalne delavnice ali tabori, kjer spet lahko zagotovimo določeno slikarsko opremo.

11. Glede na to, da se kočje pojavljajo ob makadamskih cestah, ki so ponekod tudi priljubljena pot jahalnih skupin ali posameznikov, se pri koči lahko uredi jahalno postojanko, seveda z najnujnejšo opremo, ki ne potrebuje stalne prisotnosti človeka. Dovolj je že privez za konja in korito z vodo, nekaj sena ter kakšna klop.

12. Muzej na prostem je širokopotezna rešitev, ki bi vključevala vsaj tri objekte in bi lahko predstavljala celo osrednji gozdarski muzej v Sloveniji. Muzeji na prostem so ponavadi večjih razsežnosti, saj stojijo na prostem, in lahko zelo nazorno predstavljajo zgodovinska dejstva.

5.8 DEJAVNOSTI PO GOZDARSKIH KOČAH

Kombinacij in možnosti za vsebine je nešteto; omejili smo se na tri najbolj primerne vsebine za vsako kočjo, ki smo jih ocenili na podlagi analize stanja, okolice in potencialov. Dejavnosti so podrobno opisane zgoraj, zato v nadaljevanju sledi le nizanje možnosti.

5.8.1 Gozdarska koča na Mrzlem Studencu

Pokljuka nudi obilo možnosti za počitek, rekreacijo ter spoznavanje narave (visoka barja, smrekovi sestoji ...). Najbolj primerna uporaba koč je za 'Oddih v naravi', saj ima koča že vso potrebno infrastrukturo (voda in elektrika), ki je nujno potrebna za te vrste dejavnosti, saj je potrebno ugoditi vsem higienskimi zahtevam. Poleg tega je v okviru koč tudi revirna pisarna, ki lahko stalno vrši vsaj minimalen nadzor v koči. Potrebni bi bili delni ukrepi na račun nekaterih sob, če bi želeli ponuditi savnanje, knajpanje ...

Še naprej se lahko koča trži kot apartmaji, saj so bili pred kratkim adaptirani. Lahko se kupi tudi nekaj koles, ki predstavljajo dodatno ponudbo. Pokljuka je zelo primerna za kolesarjenje.

Kmečki vrtovi so primerni zaradi južne lege; prav tako je pričakovano dovolj obiska, ki se tudi lahko angažira za delo na vrtu. Ne bi šlo za botanični vrt, kjer se rastline le opazuje, ampak konkretno delo na vrtu in tako tudi konzumiranje pridelka, pa naj bo to krompir, začimbe... Zaradi revirne pisarne bi lahko zagotovili oskrbo vrta tudi v primeru, če ni gostov. Čebelarstvo je zanimivo zaradi gozdnega, smrekovega in hojevega, morda tudi cvetličnega medu. Prav tako se ob točenju medu lahko organizirajo kakšne skupne akcije.

5.8.2 Gozdarska koča Kranjska dolina

Terenski pouk za šole in fakultete je nadvse primeren zaradi lokacije koč ter njene velikosti. Potrebna bi bila obsežna obnova prostorov in inštalacij za ta namen. Peči na drva lahko ohranimo, preveriti pa je potrebno vodovodno napeljavo, izolacijo ipd. Prostore je potrebno obnoviti in urediti tako, da omogočajo delo po skupinah, predstavitve, obešanje plakatov ...

Obnova bi bila enaka v primeru rabe koč za naravoslovne in ekološke taborne, kar je prednostna vsebina zaradi same velikosti koč ter potencialno zanimive okolice.

Za 'Oddih v naravi' bi bila potrebna drugačna, še bolj obsežna adaptacija v primeru postavitve savne ali majhnega masažnega bazena. Potencial njihove uporabe je velik, saj se na Pokljuki pogosto nahajajo vrhunski športniki pa tudi rekreativni, za katere bi bila taka ponudba lahko zanimiva. Koča je tudi dokaj blizu planine ter udobno dostopna po večinoma asfaltirani cesti, kar je prednost za vse tri možne vsebine.

5.8.3 Gozdarska koča v Krmi

Najskromnejša in najbolj osamljena koča nudi zaradi asketskega in inspiracijskega okolja možnost za umetniške in ustvarjalne delavnice. V koči je lahko na voljo slikarska oprema. Slabost koče je njena majhnost, ki ne zagotavlja prenočevanja večjim skupinam.

Koča se lahko uredi v apartma z osnovnimi življenjskimi pogoji v asketskem stilu, zahtevana je vsaj povprečna čistoča v njej.

5.8.4 Gozdarska koča na Mežakli - menza

Menza je zaradi svoje velikosti in lokacije primerna za terenski pouk srednjih in visokih šol. Potrebna bi bila temeljita adaptacija, pri kateri je potrebno upoštevati njeno novo namenskost (dvorana za predavanja, prostor za skupinsko delo, možnost projiciranja, stojala, obešanje plakatov na stene ...).

Iz istih razlogov je objekt primeren tudi za naravoslovne in ekološke taborne ter delavnice.

Ker stojijo trije gozdarski objekti precej skupaj, bi bila menza primerna tudi za gozdarski muzej na prostem, ki bi s tremi objekti lahko nazorno prikazoval gozdarstvo nekoč, danes in jutri. Edina slabost muzeja na prostem je poleg velikih posegov tudi precej ozka raba vseh treh objektov.

5.8.5 Gozdarska koča na Mežakli - pisarna

Zaradi prisotnosti revirnega gozdarja smo kočo označili kot primerno za izvajanje gozdne pedagogike ter zaradi bližine menze tudi gozdarskih taborov.

Kmečki vrtovi se zdijo primerni zaradi velike frekvence obiskovalcev, še posebno otrok, (seveda ob preureditvi menze v te namene) in bližine revirnega gozdarja. Potrebno je določiti prostor za vrt ter priskrbeti načrt saditve in orodje.

Tretja možnost ostaja muzej na prostem, opisan v zgornjem poglavju.

5.8.6 Gozdarska koča na Mežakli - skladišče

Skladišče bi bilo zaradi svoje trenutne neuporabe lahko primerno za marsikaj. Glavna ideja je preureditev objekta v večnamensko dvorano, ki bi jo lahko uporabili za tečaje, izobraževanja, seminarje, delavnice in konference. Potrebuje obsežno obnovo, od inštalacij do nove opreme.

Tako prenovljena bi bila primerna tudi za študijske krožke.

Tretja možnost je muzej na prostem, opisan zgoraj.

5.8.7 Gozdarska koča v Radovni

Za kočo je primerno izvajanje grajenja in vodenja delovnih skupin, saj se da v neposredni bližini početi številne aktivnosti (jahanje, kolesarjenje, orientacija, plezanje ...), poleg tega pa gozd nudi precej možnosti za delo v skupini.

Že zdaj koča služi za tabore in ta dejavnost se lahko nadaljuje tudi v prihodnje.

Koča je lahko opremljena tudi kot jahalna postojanka, odvisno seveda od frekvence jahačev. Po dolini Radovne je možno namreč jahati, pri koči pa namestimo privez, korito z vodo in seno.

5.8.8 Gozdarska koča na Bitenjski planini

Zaradi tradicije, ki obstaja že iz devetnajstega stoletja, ko je bil na Bitenjski planini organiziran prvi tečaj sirarstva (Mihelič, 2008), je koča kot nalašč primerna za izvajanje domačih obrti.

Umetniške in ustvarjalne delavnice so prav tako primerne, za kar pa je potrebna obnova prostorov. Smiselna je tudi ponudba slikarske ali kiparske opreme. Koča lahko sprejme večje skupine za večdnevne aktivnosti.

Ker se koča ne nahaja v narodnem parku, so verjetno dovoljeni določeni posegi v gozdni prostor, ki bi se zgodili v tretjem primeru pri načrtovanju doživljajskega parka. Koča se lahko preuredi tudi v interpretacijski center z vsemi aktivnostmi doživljajskega parka v okolici.

5.8.9 Gozdarska koča Rovtarica

Koča je bila pred kratkim obnovljena, kar je prednost pri vsebini naravoslovnih in ekoloških taborov. Primerna je tudi okolica, saj je bila Jelovica pilotno območje za projekt 'Natura 2000 v Sloveniji – upravljavski modeli in informacijski sistem', katerega cilj je bil sistemsko reševanje vprašanj trajnostnega upravljanja območij Natura 2000 (Oršanič, 2008). V bližini so tudi visoka barja.

Dodatno bi se na kočo lahko namestili sprejemniki sončne energije ali sončne celice, saj je streha obrnjena na jug. Lahko se postavi tudi manjšo vetrnico za pridobivanje elektrike. Tako bi bila koča kot vzorčni primer idealni prostor za odvijanje raznih dogodkov ali seminarjev na temo obnovljivih virov energije.

Kmečki vrtovi bi se zaradi ugodne lege lahko vključili kot dodatna vsebina. Čebelarstvo pa je tu že praksa.

5.8.10 Gozdarska koča na Naklovi glavi

Zaradi svoje lege ob Bohinjskem jezeru je to ena izmed najbolj občutljivih koč, kjer je treba vsebine določiti zelo previdno. Koča je zelo majhna, zato ni primerna za prenočevanje skupin; še vedno pa je možno delo z večjimi skupinami zunaj v okolici koč ob lepem vremenu. V tem smislu je koča lahko primerna za gozdno pedagogiko.

Zaradi lepega okolja so primerne tudi umetniške in ustvarjalne delavnice v okolici, ki tudi ne zahtevajo posebnih posegov v samo kočo ali prostor.

Uporaba koč za apartma je tretja izmed možnih dejavnosti. Okolica nudi veliko zanimivosti, je pa koča prostorsko omejena. Ob povečani uporabi koč je seveda potrebno poskrbeti za čiščenje odpadnih voda v skladu s predpisi. Prostorski plan Občine Bohinj je potencialni omejujoč dejavnik glede novih dejavnosti.

5.8.11 Gozdarska koča na Planini Mikulovica

Zaradi bogatega živalskega sveta v okolici je koča primerna za terenska dela različnih društev in organizacij. Koča je v dobrem stanju, zato ne potrebuje večje obnove.

Poleg tega zaradi svoje odmaknjenosti nudi dober pogled na nočno nebo, kar bi lahko izkoristili astronomi. Slabost pa je ta, da je vidna samo polovica neba.

5.8.12 Gozdarska koča v Vratih

Zaradi svoje lege v eni najpopularnejših dolin v Julijskih Alpah, saj je izhodišče za Triglav in številne druge planinske ture, je koča primerna za apartma. Koča je v zadovoljivem stanju, potrebna bi bila le manjša obnovitvena dela.

Primerna je tudi za naravoslovne in ekološke tabore, vendar je slaba stran njena majhnost.

Umetniške in ustvarjalne delavnice so prav tako možna dejavnost, saj je okolje z lepimi razgledi nadvse primerno.

5.8.13 Gozdarska koča na Polevcu

Apartma nudi prijeten oddih v bližini planine s pogledom na Jeseniško dolino. Koča je v zglednem stanju.

Obstajajo možnosti za doživljajski park, posebno v navezavi s potmi, urejenimi iz Javorniškega Rovta ter dejavnostmi tamkajšnjega Centra za šolske in obšolske dejavnosti.

6 RAZPRAVA

Ob iskanju novih dejavnosti se moramo ves čas zavedati, da imajo funkcije gozda v okolici koč lahko na različnih območjih različno stopnjo pomembnosti, kar pomeni, da je nekje lahko bolj pomembna turistična funkcija, drugje pa na primer izobraževalna. Interes je v kočah ohraniti gozdarske ter naravovarstvene vsebine, če je to le mogoče. Vsaki koči je potrebno

poiskati lastno vsebino, vendar je pri tem potrebno izhajati iz širšega prostora, ne samo iz značilnosti koč. V vseh kočah je potrebno striktno ohraniti sled gozdarstva, ne glede na novo dejavnost. Tudi če ta tematsko popolnoma odstopa od gozdarstva (kot na primer 'Oddih v naravi'), moramo na drug način poskrbeti, da se začuti dodana vrednost, ki jo kočam prinaša gozdarska preteklost (na primer z obnovo v lesu, detajli iz gozdarstva, ozaveščevalnim materialom ipd.). Ne smemo pozabiti tudi na načelo previdnosti – če sprevidimo, da bi nova dejavnost ali kakšna od njenih izpeljank lahko škodovala koči, gozdu, deležnikom ali filozofiji trajnostnega razvoja, se dejavnosti odrečemo.

Smiselna je večja promocija obstoječih kapacitet. Vprašanje je, ali ponuditi samo prostore ali tudi strokovno vodstvo in programe. Če nudimo celovit program, namreč lahko iztržimo več. Če želi gozdarstvo aktivno sodelovati v procesih odločanja v zvezi z gozdom, mora pokazati interes tudi za nelesne funkcije gozda, ki danes postajajo vse pomembnejše in vzeti niti nelesnih funkcij v svoje roke. Potrebno je stalno sodelovanje z mladino, naravovarstveniki in javnostjo nasploh. Zavod za gozdove mora biti tisti, ki ohranja ravnovesje med izkoriščanjem in ohranjanjem gozda. Vsi se zavedamo, da je popularizacija gozdarstva pomembna, saj stroko na ta način lažje vpnemo v aktualne teme ter jo implementiramo med ostale sektorje kot del celote. Še vedno pogosto velja, da ob besedi gozdarstvo pomislimo na bradatega gozdarja z motorno žago v roki, vendar samo to že dolgo ni več gozdarstvo.

Predlagane vsebine se zelo odmikajo od dosedanje dejavnosti Zavoda za gozdove Slovenije. Vendar je tu priložnost, da gozdarstvo ohrani stik z razvijajočimi dejavnostmi, ki se dogajajo v gozdu in tako ohrani določeno stopnjo nadzora v gozdu (v prid vsem funkcijam gozda) in soudeležbe pri odločanju pri dejavnostih in posegih v gozdu.

6.1 REKREACIJSKA INOVACIJA: ALMLIESL

Inovacija lahko prinese marsikaj pozitivnega, če je dobro zastavljena. Lahko nam prinese ekonomsko rast, poveča konkurenčnost, ustvari nova delovna mesta, spodbuja podeželski in regionalni razvoj ter pripomore k okoljskemu izboljšanju in trajnostnemu razvoju. Sodobna ekonomska politika postaja bolj in bolj inovacijska politika. Kaže, da je pomanjkanje volje in informacij za razvoj novih rekreacijskih ali okoljskih služb (rekreacija, biotska raznovrstnost) ter duhovnosti v gozdarstvu precej pogosto.

V preučevani inovaciji gre za trženje gozdarskih koč v Avstriji. Nosilec inovacije je gozdarsko podjetje Hopfgarten, ki je lokalna enota Avstrijskega zveznega gozdarskega podjetja (Österreichische Bundesforste). Koče oddaja turistično podjetje, ki je zadolženo za trženje in rezervacijo. Gozdarsko podjetje vzdržuje koče in skrbi za stranke. Danes je na voljo 12 objektov, od povsem skromnih do zelo udobnih apartmajev. Povpraševanje je veliko, posebno pozimi zaradi bližine smučarskega središča. Projekt je imel nekaj težav v začetni fazi zaradi pomanjkljivega poslovnega načrta, slabe notranje in zunanje komunikacije in zaradi konfliktnosti nekaterih dejavnosti z zakonskimi predpisi glede rabe zemlje. Težave so bile tudi s trženjem in rezervacijami, zato je ta del prevzela strokovna turistična agencija. Danes že obstajajo načrti za povečanje turistične dejavnosti (Rametsteiner in sod. 2005).

Prvi povod za razvoj ideje je bilo neaktivno stanje gozdarskih koč, ki so predstavljale le strošek za vzdrževanje. Prvo idejo o oddajanju koč je podal uslužbenec podjetja in ideja je zaradi bližine smučarskega središča izgledala perspektivna. Obnova 12 koč se je začela leta 1998. Oglaševalska agencija je razvila tržno strategijo skupaj z imenom ('Hüttenerlebnis Tirol') in logotipom in začela z oglaševanjem. Rezervacijo je prevzelo podjetje, zaradi česar so tudi zaposlili tajnico za polovični delovni čas. Kmalu je nastopila kriza, povečini zaradi pravnih in denarnih težav. Leta 2001 so zato izvedli reorganizacijo, v kateri so ponovno ovrednotili idejo, postavili novega lokalnega direktorja, vzpostavili sodelovanje s turistično agencijo ter ustvarili blagovno znamko 'Almliesl' (Almliesl, 2008).

Osnovna ideja je oddajanje kakovostnih koč turistom na podeželju, kar je predstavljalo novost za gozdarski sektor, ne pa tudi za podeželsko območje, kjer je kmečki turizem že dokaj razvit. Povpraševanje je obstajalo, saj potrebe po počitniških apartmajih naraščajo skupaj z vztrajnim trendom za počitnice v naravi. Potencial so predstavljale obstoječe koče v gozdarskih podjetjih, ki pa so bile potrebne obnove. Pojavila so se manjša navzkrižja z lovom ter omejeno odobravanje gozdarjev / lastnikov gozdov.

Rametsteiner in sod. (2005) povzamejo, da mora koncept vključevati vodenje projekta, poslovni načrt, finančno kalkulacijo ter zakonsko oceno. Pomembna je tudi komunikacija, tako notranja med vodstvom podjetja in zaposlenimi, kot tudi zunanja s strokovnjaki in deležniki. Smiselno je uporabiti notranje vire, če ti obstajajo, sicer pa poiskati poklicne svetovalce ali druge usluge zakonskega sistema. Neizogibno je sodelovanje s strokovnimi partnerji, ki nudijo izkušnje in mreženje.

6.2 SKLEP

Gozdarske kočje so se izkazale za potencial v gozdnem prostoru, tako glede obogatitja gozdarske dejavnosti kot tudi pridobivanja dodatnega prihodka in izvajanja popularizacije gozdarstva. Koče obstajajo v času in prostoru, vendar so trenutno brez pravega poslanstva in zato tudi različno vzdrževane in uporabljene. Na novo vlogo kočje precej vpliva tudi njena velikost. Ugotovili smo, da obstajajo uspešni primeri intenziviranja rabe gozdarskih koč v tujini ter da nam novi trendi nudijo številne možnosti za nove dejavnosti. Predlagali smo različne dejavnosti, ki se dotikajo tako turizma in rekreacije kot izobraževanja in zdravstva. Pri tem smo v prvi vrsti izhajali iz same značilnosti posamezne kočje. Upamo, da bodo z novimi dejavnostmi kočje ponovno zaživele in se ohranile za prihodnje rodove s spominom na svoj kulturno – zgodovinski pomen.

7 VIRI

Almliesl (2008)

<http://www.almliesl.com> (10. 10. 2008)

Angebote "Schlaf im Stroh" (2008)

http://infodb.stnet.ch/servlet/info_db?uid=1&path=/jsp/grf/sis/&subAppId=12&subRegionId=51&lang=de&object=Page&command=show&name=InfoDb&url=infodb_list.jsp (10. 10. 2008)

Atlas okolja (2007)

<http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/> (20. 10. 2008)

Baumkronenweg (2008)

<http://www.baumkronenweg.at> (10. 10. 2008)

Boc K., Kac V., Langerholc M., Šegina A. 2007. Nagradni študentski natečaj za izvedbo razvojnega načrta slovenske vasi oziroma območja Martinj vrh. Ljubljana: 8 str.

Černigoj C., Kavčič Z., Polanc J., Tolar P. 1989. Stavbe na teritoriju gozdarstva Pokljuka. Bled, Gozdno gospodarstvo Bled: 40 str.

Divjak Zalokar L. 2008. Pomen gozdne pedagogike pri oblikovanju odnosa otrok do gozda: diplomsko delo. Ljubljana, samozal: XIII, 67 str.

Frey T., Neuhäuser V. 2006. Podnebje - Alpe – Sprememba: turizem in prostorsko načrtovanje pod vremenskim stresom. (CIPRA Zbornik 23). Schaan, CIPRA: 120 str.

Gozdnogospodarski načrt za gozdnogospodarsko območje Bled 2001-2010. 2003. Bled, ZGS – OE Bled.

Hay flower whirlpool below the Sulzfluh (2008)

http://www.myswitzerland.com/en.cfm/about_switzerland/nature/offer-About_Nature-All_Inputs-34461.html (10. 10. 2008)

Keršič Svetel M. 2008. Rekreacija in interpretacija v gozdu – priložnost za posel in osveščanje javnosti. V: Mednarodna konferenca Gozd in les: zelene poslovne priložnosti, Ljubljana, 11.-12. feb. 2008. (neobjavljeno)

Kneippen nach der Lehre von Pfarrer Sebastian Kneipp (2008)

http://www.biosphaere.ch/pages/frame/fd2_3.html (10.10.2008)

Magajna B. 2007. Dosežki študijskega krožka KE Sežana. List, 11: 7.

Mihelič J. A. 2008. Sirarske zadruge v Bohinju. Svet pod Triglavom, 10: 13.

Mlekuž I. 2003. Gozdarske kočice na Bovškem. Gozdarski vestnik, 61,1: 41.

O območju OE Bled. Ljubljana Zavod za gozdove Slovenije (2005)

<http://www.zgs.gov.si/?id=376> (13. 10. 2008)

Oršanič H. 2008. 100 ekocelic v Dobravi pri Brežicah. List,13: 9.

Pastorelli F. 2007. Velika zavarovana območja kot turistični trend. Cipra Info, 83: 14.

Po trnovi poti do trajnostnega turizma v Alpah. Cipra Info, 83: 4-5.

Polajnar T. 2007. Gozdna pedagogika v Avstriji. List, 11: 9.

Popis nepremičnin 2007. (neobjavljen vir, hrani ZGS OE Bled).

Popp D. 2007. Turizem je prihodnost. Cipra Info, 83: 9-11.

Rametsteiner E., Weiss G., Kubezko K. 2005. Innovation and entrepreneurship in forestry in central Europe. (EFI Research Report, 19). Joensuu, European Forest Institute

The Canopy Walkway (2008)

http://www.tahan.com.my/tamanegara/canopy_walk.asp (10. 10. 2008)

Veselič Ž., Breznikar A. 2008. Program dela ZGS za leto 2008. List, 13: 5.

Vogl-Lukasser B., Vogl C. R. 2002. Ethnobotany as an interdisciplinary tool for the study of the biocultural management of agrobiodiversity in homegardens of Alpine farmers in Eastern Tyrol: interdisciplinary mountain research. London, Blackwell Science: 264 – 273.

Wenzel E., Kirig A. (2008). Študija o prihodnjem razvoju turizma 'Turizem 2020'.
http://www.zukunftsinstitut.de/verlag/studien_detail.php?nr=43 (10. 10. 2008)

ZAHVALA

Za vse usmeritve in pomoč pri pisanju diplomske naloge se zahvaljujem mentorju, prof. dr. Andreju Bončini, ter somentorju, doc. dr. Janezu Pirnatu. Recenzentki doc. dr. Majdi Černič Istenič se zahvaljujem za temeljit pregled naloge.

Nadaljnja zahvala gre g. Andreju Avsenku in vsem na Območni enoti Bled, s katerimi smo sodelovali skozi celoten proces, prav tako tudi vsem na Krajevnih enotah Območne enote Bled, ki so mi pomagali ali me spremljali na terenu.

Zahvaljujem se tudi g. Gerhardu Weissu iz Univerze za kmetijstvo, gozdarstvo in obnovljive naravne vire na Dunaju (BOKU) za predstavitev primera inovacije, g. Andreju Ficku iz Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire za kartovno gradivo ter Nevenki Ljeskovac za angleški prevod.

Hvala Robiju, staršema Mimi in Mitji ter sestri Eli, ki so me v času študija spodbujali in mi stali ob strani.